

**PUOLUSTUSVOIMAT- KIRJANPITOYKSIKÖN
TOIMINTAKERTOMUS JA
TILINPÄÄTÖS VUODELTA 2011**

1.	TOIMINTAKERTOMUS	
1.1.	Johdon katsaus	2
1.2.	Vaikuttavuus	3
	1.2.1. Toiminnan vaikuttavuus	3
	1.2.2. Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus	7
1.3.	Toiminnallinen tehokkuus	8
	1.3.1. Toiminnan tuottavuus	8
	1.3.2. Toiminnan taloudellisuus	9
	1.3.3. Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus	12
	1.3.4. Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus	14
1.4.	Tuotokset ja laadunhallinta	15
	1.4.1. Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet	15
	1.4.2. Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu	16
1.5.	Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	17
1.6.	Tilinpäätösanalyysi	19
	1.6.1. Rahoituksen rakenne	19
	1.6.2. Talousarvion toteutuminen	20
	1.6.3. Tuotto- ja kululaskelma	21
	1.6.4. Tase	23
1.7.	Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma	25
1.8.	Arviointien tulokset	25
1.9.	Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä	26
2.	TALOUSARVION TOTEUTUMALASKELMA	27
3.	TUOTTO- JA KULULASKELMA	32
4.	TASE	33
5.	LIITETIEDOT	35
6.	ALLEKIRJOITUS	55

1. Toimintakertomus

1.1. Johdon katsaus

Puolustusvoimien toiminta toteutui lähes annettujen tavoitteiden mukaisesti. Suomen sotilaallisen puolustamisen suorituskyvyn ylläpito, puolustuksen toteutusta tukeva tilannekuva sekä aluevalvonta ja alueellisen koskemattomuuden turvaaminen toteutuivat vaaditulla tasolla. Suorituskyvyn ylläpidon vaatimustaso sopeutettiin resursseihin.

Vuonna 2011 puolustusvoimat tuki muita viranomaisia antamalla virka-apua ja toteuttamalla muita virka-apuun rinnasteisia tukitehtäviä yhteensä 512 kertaa. Näistä tehtävistä suurimman kokonaisuuden muodostivat sotilasräjähteiden raivaaminen ja erilaiset poliisille annetut virka-aputehtävät. Lisäksi Puolustusvoimien sotilaspalokunnat toteuttivat noin 150 pelastusalaan kuuluvaa tehtävää alueellisten pelastuslaitosten pyynnöstä (ensivaste, tulipalot ja liikenneonnettomuudet). Muilta viranomaisilta saadun palautteen perusteella puolustusvoimien antama virka-apu on ollut.

Puolustusvoimat osallistui kahdeksaan sotilaalliseen kriisinhallintaoperaatioon ja kahteen sotilastarkkailijaoperaatioon. Kriisinhallinnan painopisteet olivat ISAF -operaatioissa Afganistanissa, kahden EU:n taisteluosaston valmiusvuorossa, miinalaivan osallistumisessa ATALANTA -operaatioon sekä UNIFIL -operaation suunnittelussa. Kriisinhallintaoperaatioiden henkilöstövahvuus oli ensimmäiset puoli vuotta noin 350 sotilasta laskien kesällä miinalaivan kotiinpaluun jälkeen noin 250 sotilaaseen.

Kriisinhallintaoperaatioissa suomalaisten toimintaedellytyksiä ja palvelusturvallisuutta ylläpidettiin ja kehitettiin toimintaympäristön edellyttämällä tavalla. Kriisinhallintaoperaatioissa palvelevat joukot varustettiin parhaalla mahdollisella käytössä olevalla varustuksella sekä erikoismateriaalilla huomioiden paikalliset olosuhteet ja riskiarvio.

Osallistuminen aktiivisesti NORDEF -toimintaan on tukenut puolustusvoimien suorituskykyjen kehittämistä. Kehittämisestä on käytännön esimerkkeinä ilmavoimien rajat ylittävät harjoitukset pohjoisella alueella, pohjoismaiden yhteistyö ISAF -operaation strategisissa kuljetuksissa ja huoltotoimintojen koordinoinnissa, maavoimien SURPLUS (yliäämämateriaali) -hankinnat sekä merivoimien miinantorjuntatiedonvaihto.

Puolustusjärjestelmän suorituskyvyn materiaalin kehittäminen ei toteutunut suunnitelman mukaisesti. Muutokset aiheutuivat muutamien hankkeiden leikkaamisesta ja puolustusvoimista riippumattomista viivästymisistä. Keväällä 2011 saatujen budjettileikkausarvioiden perusteella monia hankkeita piti jäädyttää useaksi kuukaudeksi, koska budjettia koskevia leikkauspäätöksiä jouduttiin odottamaan. Jäädytyspäätöksellä oli osittainen vaikutus kasvaneisiin siirtyviin eriin vuodelle 2012.

Merkittävimmät poikkeamat liittyivät asevelvollisten koulutukseen. Resursseihin sopeutettujen varusmieskoulutuksen tavoitteiden vuoksi maavoimien harjoitusjärjestelmää on muutettu vähentämällä ja lyhentämällä maastoharjoituksia. Tämä näkyy joukkokohtaisen taitotason laskuna, aselajien yhteistoiminnassa, yksilöiden toimintavarmuuden laskuna sekä puutteissa toimittaessa pimeällä.

Vuoden 2011 suunnittelun tuloksena valmistui tammikuussa 2012 puolustusvoimauudistuksen ratkaisumalli, jossa esitetään toimenpiteet ja rakenteelliset muutokset uudistuksen tavoitteiden saavuttamiseksi. Ratkaisumallissa on otettu huomioon puolustusministeriön antama ohjaus sekä puolustusvoimille määritetty rahoituskehys vuoteen 2015. Ratkaisumalli määrittää lisäksi puolustusvoimien tarpeet uudistusta koskeville poliittisille ja hallinnollisille päätöksille.

Tulevien vuosien toimintaan vaikuttavat rahoituksen leikkaukset, joiden takia materiaalihankinnoista ja toiminnan tasosta joudutaan tinkimään kaikkialla puolustusvoimissa. Supistusten vaikutukset ovat pitkäaikaisia ja ne merkitsevät riskinottoa maan sotilaallisessa puolustuksessa. Puolustusvoimauudistuksen toteutuminen suunnitellun aikataulun mukaan on ehdoton edellytys tasapainon saavuttamiseksi budjettirakenteessa ja puolustusvoimien koon sopeuttamisessa rahoitustasoon. Tulevaisuuden puolustusvoimien suorituskyky on vahvasti sidoksissa vuosikymmenen loppupuolen puolustusmäärärahojen tasoon, joka toivotaan määriteltävän hallituksen ulko- ja turvallisuuspoliittisessa selonteossa vuoden 2012 aikana.

1.2. Vaikuttavuus

1.2.1. Toiminnan vaikuttavuus

TAVOITE JA MAHDOLLINEN TARKENNUS		
	2011 tavoite	2011 toteuma
Tilannetietoisuus		
Puolustusvoimat on ylläpitänyt sotilasstrategista tilannekuvaa riittävän ennakkovaroituksen saamiseksi. <i>Tiedustelun tilannekuva on ollut tarvittavalla tasolla.</i>	4,0	4,0
<ul style="list-style-type: none"> Puolustuspoliittisen tilannetietoisuuden kehittämistyötä on jatkettu (YP1) PLM:n ja PE:n yhteistyöllä <i>Puolustusvoimien operaatiokeskus on kehittänyt PLM:n ja VNTIKE:n välistä yhteistyötä tilannekuvan jakamisessa ja tilannetietoisuuden ylläpidossa.</i>	X	X
Aluevalvonta		
Puolustusvoimat on toimeenpannut aluevalvonnan, jolla on kyetty alueellisen koskemattomuuden valvontaan ja turvaamiseen. <i>Aluevalvonta on toteutettu asetettujen vaatimusten mukaisesti.</i>	3,0	3,0
<ul style="list-style-type: none"> Aluevalvontaan liittyviä ASDE- ja SUCBAS- ja MARSUR- tilannekuvahankkeita on jatkettu tilannekuvan laajentamiseksi ja säädöspohjaa on laajennettu <i>Puolustusvoimat on jatkanut osallistumistaan tilannekuvahankkeisiin. Puolustusvoimat on ottanut käyttöön hankkeissa valmistuneita kokonaisuuksia tai on saavuttanut tarvittavan muun valmiuden.</i>	X	X
<ul style="list-style-type: none"> Aluevalvontaa ja varautumista koskevan sopimusjärjestelmän selkeyttämistä ja ajantasaistamista on jatkettu <i>Puolustusvoimat on jatkanut tarvittavien yhteistoimintasopimusten päivittämistä tai laatimista tarvittavien tahojen kanssa.</i>	X	X
Valmius ja sen säätely, resursointi sekä toimeenpano		
Puolustusvoimilla on valmius käyttää sotilaallisia suorituskykyjä koko maan alueella ja muodostaa painopiste kulloisenkin tilanteen vaatimusten mukaisesti. <i>Puolustusvoimilla on valmius joukkojen perustamiseen sekä joukkojen ja suorituskykyjen käyttämiseen tavoitteen mukaisesti.</i>	3,0	3,0
Puolustusvoimat kykenee puolustusvoimien yhteisoperaatioiden suunnitteluun ja tilanteen edellyttäessä johtamiseen sekä tuottamaan PLM:lle perusteet tarvittavien	3,0	3,0

<p>toimivaltuuksien ja resurssien käyttöön hankkimiseksi.</p> <p><i>Puolustusvoimilla on kyky yhteisoperaatioiden suunnitteluun ja johtamiseen.</i></p> <p><i>Puolustusvoimilla on kyky tuottaa perusteet toimivaltuuksien ja resurssitarpeiden esittämiseksi. Pääesikunta on jatkanut toimivaltuussuunnittelua ja -esitysten laatimista vuoden aikana eri harjoituksissa ja suunnittelutilaisuuksissa.</i></p>		
<p>Muun yhteiskunnan tukeminen</p>	<p>2011 tavoite</p>	<p>2011 toteuma</p>
<p>Puolustusvoimilla on valmius tukea päätehtäväänsä vaarantamatta kaikissa turvallisuustilanteissa muita viranomaisia silloin, kun niiden voimavarat eivät tehtäviensä toteuttamiseen yksin riitä. Puolustusvoimilla on valmius tarjota erityisosaamistaan, kykyjään ja voimavarojaan laaja-alaisesti muun yhteiskunnan käyttöön. Vastavuoroisesti puolustusvoimilla on valmius tuen vastaanottamiseen.</p> <p><i>Puolustusvoimat kykeni vuonna 2011 toteuttamaan kaikki puolustusvoimille osoitetut ja voimassa olevien säädösten mukaiset tukipyynnöt. Lakisääteisten tehtävien lisäksi puolustusvoimat on tukenut muita viranomaisia ja muuta yhteiskuntaa omalla toiminnallaan mm. lainaamalla kalustoa sähkönsyötön varmistamiseksi sekä tukemalla myrskytuhojen kartoitusta.</i></p> <p><i>Muun yhteiskunnan tukemistehtävät on kyetty toteuttamaan yhteiskunnan turvallisuusstrategian linjausten mukaisesti. Viranomaisilta saadun palautteen perusteella puolustusvoimien antama virka-apu on ollut merkityksellistä ja joissain tapauksissa jopa ratkaisevan tärkeää.</i></p> <p><i>Yhteistoimintaa ja tiedonvaihtoa muiden viranomaisten kanssa kehitetään edelleen päivittämällä yhteistoimintasopimukset keskeisimpien viranomaistahojen kanssa.</i></p>	<p>4,0</p>	<p>4,0</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Puolustusvoimat toteuttaa osuutensa päivitetystä YETT -strategiassa (2010) hallinnonalalle asetuista tavoitteista ja toimenpiteistä. <p><i>Puolustusvoimat on toteuttanut muille viranomaisille annettavan tuen yhteiskunnan turvallisuusstrategian linjausten mukaisesti. Yhteistoimintaa ja tiedonvaihtoa muiden viranomaisten kanssa kehitetään edelleen päivittämällä yhteistoimintasopimukset keskeisimpien viranomaistahojen kanssa.</i></p>	<p>X</p>	<p>X</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Puolustusvoimat on laatinut osuutensa kansallisista toimenpiteistä rauhankumppanuusohjelman HNS-tavoitteeseen liittyen. <p><i>HNS -konsepti on laadittu luonnoksena. PLM johtaa HNS-MoU:n laatimisen. PE osallistuu sen valmisteluun.</i></p>	<p>X</p>	<p>X</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Puolustusvoimat toteuttaa osuutensa kansallisessa terrorismin torjunnan strategiassa määritellyistä toimenpiteistä. <p><i>Puolustusvoimat on osallistunut viranomaistyöryhmän työskentelyyn. Työryhmässä on aloitettu strategian tarkastelu.</i></p>	X	X
Osallistuminen kriisinhallintaan	2011 tavoite	2011 toteuma
Puolustusvoimat on osallistunut sotilaalliseen kriisinhallintaan valtiojohdon linjausten ja puolustusvoimille osoitettujen voimavarojen mukaisesti	4,0	4,0
<ul style="list-style-type: none"> • Sotilaallisen kriisinhallinnan painopiste pidetään ISAF -operaatiossa Afganistanissa. Puolustusvoimat on valmistautunut osallistumaan kriisinhallintajoukolla ja muilla toimilla uusiin operaatioihin. <p><i>Vuonna 2011 Sotilaallisen kriisinhallinnan painopiste pidettiin Afganistanissa. Suomen osallistumisvolyyymi vuoden 2011 aikana eri operaatioihin oli keskimäärin 290 henkilöä. Näistä Afganistanissa palveli noin 190 henkilöä. Puolustusvoimat aloitti valmistelut Suomen osallistumisesta UNIFIL-operaatioon Libanonissa. Puolustusvoimat ylläpiti ja kehitti kriisinhallinnan joukkorekisterin mukaisten joukkojen suorituskykyjä.</i></p>	X	X
<ul style="list-style-type: none"> • Puolustusvoimat on valmistautunut käyttämään valmiudessa olevia EUBG-joukkoja ja hyödyntää täysimääräisesti siitä saatavat kokemukset suorituskykyjen kehittämisessä. <p><i>Kaksi EU:n taisteluosastoa oli 5 vrk:n lähtövalmiudessa vuoden ensimmäiset 6 kuukautta.</i></p> <p><i>Molempien osastojen valmiusaika toteutettiin suunnitellulla tavalla. Osastot harjoittelivat ulkomailla taisteluosastojen yhteisissä harjoituksissa sekä kotimaassa kansallisissa harjoituksissa.</i></p>	X	X
<ul style="list-style-type: none"> • Puolustusvoimat osallistuu alusyksiköllä EUNAVFOR Atalantaan <p><i>Puolustusvoimat osallistui ATALANTA operaatioon miinalaiva Pohjanmaalla monikansallisen osaston osana. Operaatio onnistui hyvin. Miinalaivan ja alustarkastusosaston suorituskyvyt soveltuivat kriisinhallintaoperaatioon hyvin.</i></p>	X	X

<ul style="list-style-type: none"> Kriisinhallintaoperaatioissa palvelevien joukkojen toimintakyvyn ja palvelusturvallisuuden kehittämiseksi niiden käyttöön on toimitettu aina olosuhteisiin nähden tarkoituksenmukaisin henkilö- ja joukkokohtainen varustus heti, kun kyseinen materiaali on otettu kotimaassa operatiiviseen käyttöön. Kriisinhallintahenkilöstön psykososiaalista toimintakykyä ylläpidetään operaatioissa ja sen jälkeen. <p><i>Kriisinhallintaoperaatioissa palvelevat joukot varustettiin parhaalla mahdollisella käytössä olevalla varustuksella sekä erikoismateriaalilla huomioiden paikalliset olosuhteet ja riskiarvio. Joukkojen varustamisen painopiste oli Afganistanissa.</i></p> <p><i>Puolustusvoimat on ohjeistanut psykososiaalisen toimintakyvyn ylläpidon eri operaatioissa, lisäksi kriisinhallintahenkilöstön psykososiaalisen toimintakyvyn ylläpitämiseksi operaation jälkeen on aloitettu tutkimushanke.</i></p>	X	X
<ul style="list-style-type: none"> NORDEFCON African Capacity Building -yhteistyöhön liittyen puolustusvoimilla on kriisinhallintabudjetin puitteissa valmius tukea kehysvaltiroolin mukaisesti Itä-Afrikan valmiusjoukon koulutustoimintaa sekä valmius osallistua Norjan ja Tanskan johdolla toteutettaviin hankkeisiin (maavoimien, merivalvontakykyjen kehittäminen). <p><i>Puolustusvoimat on vuoden 2011 aikana vastannut Itä-Afrikan kriisinhallintakurssien koordinoinnista pohjoismaiden osalta. Pohjoismainen koulutustuki suunnattu Itä-Afrikan valmiusjoukoille (East African Standby Force, EASF). Suomi on kouluttanut 13 valmiusjoukkoon kuuluvaa henkilöä Suomessa, Sudanissa joulukuussa 2011. Tarkastelujakson aikana puolustusvoimat ei ole osallistunut Norjan ja Tanskan johdolla toteutettuihin hankkeisiin EASF:n merivalvontakyvyn ja maavoimien kehittämiseksi.</i></p>	X	X
<p>Vapaaehtoinen maanpuolustuskoulutus</p>		
<p>Vapaaehtoisen maanpuolustuskoulutuksen kumppanuus MPK:n kanssa on vakiintunut. Sotilaallisen koulutuksen tilauskanta on minimissään 16 000 vuorokautta. Muuta toimintaa on tuettu kumppanuussopimuksen mukaisesti. Sijoittamattoman reservin koulutukselle on luotu edellytyksiä.</p> <p><i>Maanpuolustuskoulutusyhdistykseltä tilattuja koulutusvuorokausia kertyi 17 943. Vähimmäistavoite ylittyi näin noin 2000 vuorokaudella.</i></p> <p><i>Maanpuolustuskoulutusyhdistykseltä tilatussa sotilaallisessa koulutuksessa koulutettiin 8 821 reserviläistä. Koulutustapahtumia tilattiin MPK:lta 260. MPK:lta tilatussa koulutuksessa kutsutuista osallistui tapahtumiin noin 35%. Osallistumisaktiivisuuteen pyritään vaikuttamaan houkuttelevammilla tiedotteilla ja kutsuilla. Lisäksi yhteydenpitoa kutsumisajankohdan ja tapahtuman alkamisen välillä pyritään lisäämään, jotta kutsutut saataisiin sitoutumaan ja pysymään sitoutuneina tapahtumaan.</i></p>		

Puolustusvoimien järjestelmien ja joukkojen osalta asteikon mittariston perusteet ovat seuraavat:

- 5 - Joukko/suorituskyky täyttää kaikki sille asetetut vaatimukset
- 4 - Joukolla/suorituskyvyllä on pieniä puutteita, jotka ovat kuitenkin helposti korjattavissa ja joukko täyttää sille asetetut vaatimukset
- 3 - Joukko/suorituskyky täyttää vain sille asetetut vähimmäisvaatimukset
- 2 - Joukon/suorituskyvyn puutteet haittaavat suuresti sille asetettujen vaatimusten saavuttamista
- 1 - Joukko/suorituskyky ei kykene täyttämään sille asetettuja vaatimuksia.

X – Tavoite kyseisenä vuonna

P – Potentiaali kyseisenä vuonna

Puolustusvoimien järjestelmien ja joukkojen suorituskyky muodostuu seuraavien osatekijöiden integroituna kokonaisuutena:

- Käyttö- ja toimintaperiaatteet
- Osaava ja taistelutahtoinen henkilöstö
- Ajanmukainen ja määrävahvuinen materiaali
- Toiminnan edellyttämä infrastruktuuri sekä
- Puolustusvoimien omat sekä koko yhteiskunnan ja elinkeinoelämän tarjoamat tukeutumismahdollisuudet.

1.2.2. Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus

Puolustusministeriö ei ole asettanut siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuutta koskevia tulostavoitteita.

1.3. Toiminnallinen tehokkuus

1.3.1. Toiminnan tuottavuus

Toiminnalliset tulostavoitteet	2009 toteutuma	2010 toteuma	2011 toteuma	2011 arvio
Tuottavuus				
Varusmiesten koulutusvuorokaudet/koulutuksen henkilötöyvuosimäärä <i>Henkilötöyvuositoteumaa ei ole saatavissa vuoden 2011 osalta toimintojen tarkkuudella. Arvion mukaan koulutusvuorokausien laskiessa ja kouluttajien määrän pysyessä ennallaan koulutusvuorokausien määrä kouluttajaa kohden laski hieman.</i>	1 858	1 851	-	1 841
Pääesikunnan, puolustushaarojen ja sotilasläänien esikuntien henkilötöyvuosimäärä/puolustusvoimien henkilötöyvuosimäärä yhteensä	0,12	0,12	0,10	0,10
Materiaalin korjaamo-, huolto- ja kunnossapitotoiminnan henkilötöyvuosimäärä <i>Henkilötöyvuositoteumaa ei ole saatavissa vuoden 2011 osalta toimintojen tarkkuudella. Arvion mukaan henkilötöyvuosimäärä on laskenut materiaalin kunnossapidon osalta.</i>	3 657	3 622	-	3 606
Tuotettujen aterioiden määrä/muonituksen henkilötöyvuosimäärä <i>Henkilötöyvuositoteumaa ei ole saatavissa vuoden 2011 osalta toimintojen tarkkuudella. Muonituksen henkilötöyvuosimääränä on käytetty PURU:lle osoitettua HTV-kiintiötä (538 HTV) vuonna 2011.</i>	30 228	30 814	30 198	32 381
Henkilöstö- ja taloushallinnon henkilötöyvuosimäärä <i>Henkilötöyvuositoteumaa ei ole saatavissa vuoden 2011 osalta toimintojen tarkkuudella. Arvion mukaan henkilöstöhallinnon henkilötöyvuosimäärässä pysyi ennallaan ja taloushallinnon henkilötöyvuosimäärä laski hieman.</i>	704	690	-	660
Henkilötöyvuodet tulosalueittain 27.10.01				
Tilannekuva ja aluevalvonta	2 117	2087	-	2 077
Valmius/maavoimat	6 439	6416	-	6 476
Valmius/merivoimat	1 703	1708	-	1 701
Valmius/ilmavoimat	2 329	2332	-	2 322
Valmius/Pääesikunta	1 669	1664	-	1 645
Valmius/yhteiset	283	275	-	282
Muiden viranomaisten tukeminen	1	1	-	1
Sotilaallinen kriisinhallinta	200	219	-	201
Yhteensä (htv) <i>Henkilötöyvuositoteumaa ei ole saatavissa vuoden 2011 osalta tulosalueittain/toiminnoittain. Arvion mukaan henkilötöyvuosien väheneminen kohdistui pääosin Merivoimien ja Maavoimien valmius-tulosalueeseen.</i>	14 741	14 702	14 632	14 705
Kannattavuus				
Maksuperustelain mukaisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus- % on vähintään	106	126	115	105

Puolustusvoimien henkilötyövuodet tulosyksiköittäin (momentti 27.10.01).

PÄÄESIKUNTA JA ALAISET LAITOKSET (SIS. MPKK)	3 256 (320)
MAAVOIMAT	6 760
MERIVOIMAT	1 866
ILMAVOIMAT	2 750
YHTEENSÄ	14 632

Tulosopimuksen tavoite: Puolustusvoimat on toteuttanut vuoden 2011 loppuun mennessä tuottavuusohjelma I-vaiheen kiintiön 1490 htv vähennyksen.

Puolustusvoimat on toteuttanut tuottavuusohjelman I-vaiheen vähennysvelvoitteet. Vuodesta 2004 puolustusvoimien käytössä olevien henkilötyövuosien määrä on laskenut vuoden 2011 loppuun mennessä 1642 htv.

Tulosopimuksen tavoite: Valtioneuvoston turvallisuus- ja puolustuspoliittisen selonteon 2004 mukaan puolustusvoimien on kohdennettava 2011 loppuun mennessä 500 henkilötyövuotta puolustusvoimien kehittämiseen.

Vuoden 2011 loppuun mennessä on kehittämiseen kohdennettu noin 570 henkilötyövuotta.

1.3.2. Toiminnan taloudellisuus

Toiminnalliset tulostavoitteet	2009 toteutuma	2010 toteuma	2011 toteuma	2011 arvio
Taloudellisuus				
Palkkausmenot (1 000 euroa) 27.10.01	795 613	789 258	824 510	807 639
Henkilötyövuoden hinta (euroa) 27.10.01	47 534	48 815	50 495	49 473
Asevelvollisen palvelusvuorokauden hinta (euroa)	45	46	48	46
Tilahallinnan menot (1 000 euroa)	205 330	217 335	232 013	226 280

Palkkausmenojen toteumissa ovat mukana sairausvakuutus- ja sotu-maksujen palautukset. Vuoden 2011 toteuma ilman näitä palautuksia on 830 338 milj. euroa. Henkilötyövuoden hintaan vaikuttivat vuosina 2010 ja 2011 toteutuneet valtion virka- ja työehtosopimukseen perustuvat sopimuskorotukset (2,1 %), henkilöstörakenteen muutos aiempaa kalliimmaksi (2,3 %) mukaan lukien tehtävien vaativuusluokkien (ml. takuupalkkaoikeus) ja suoritusarviointien nousu. Laskevasti henkilötyövuoden hintaan vaikutti työnantajamaksujen lasku (n. - 1,0 %).

Tulosopimuksen tavoite: Puolustusvoimat on pysäyttänyt henkilöstömenojen suhteellisen osuuden kasvun.

Puolustusvoimien palkkausmenot ovat olleet vuosien 2004-2011 välisenä aikana keskimäärin 32,4% (2011 / 32,0 %) kokonaismenoista. Varsinaiset palkat ovat vastaavana aikana olleet keskimäärin 29% (2011 / 28,7%) kokonaismenoista.

Palvelusvuorokauden hintaan vaikuttivat nostavasti palkkausmenojen ja vaatetuksen hankintojen kasvaminen. Hinta ei sisällä tilahallinnan menoja.

Tilahallinnan menot ovat jatkaneet nousua. Sekä pääomavuokran lisäys että palvelujen ostot puolustushallinnon rakennuslaitokselta ovat kasvaneet. Palvelujen ostojen euromääräiseen lisäykseen ovat vaikuttaneet ylläpidon ja energiapalvelujen lisäys uusinvestointi-kohteissa sekä ylläpidon yleinen hintakehitys.

Puolustusvoimat on toteuttanut valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaisia säästötoimenpiteitä. Muun muassa matkustuskustannuksissa on saavutettu 11 %:n säästö vuoden 2008 tasoon verrattuna.

KANNATTAVUUS	2009	2010	2011	Tulossopimus 2011
Maksuperustelain mukaisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus-% on vähintään	106	126	115	105

Puolustusvoimien puolustushaarojen yhteen laskettujen maksuperustelain mukaisten suoritteiden kustannusvastaavuusprosentin keskiarvo on 115 prosenttiyksikköä. Puolustushaarojen kustannusvastaavuusprosenttien keskinäinen vaihtelu on melko suurta vuonna 2011, kuitenkin niin, että alimmankin (puolustushaaran) kustannusvastaavuusprosentti oli 101 %. Kustannusvastaavuusprosenttien voimakas vaihtelu puolustushaarojen kesken osoittaa edelleen mm. sen, että maksullisiin suoritteisiin kohdistettavien kustannusten määrittäminen laskentatoimen avulla on hyvin haasteellista tilanteessa, jossa suoritemyynti on toissijaista ja suoritteiden kysyntä on vaikeasti ennakoitavissa.

Tulosaluekohtainen kustannustieto on muodostettu vyöryttämällä tukitoimintojen kustannukset sekä pääomakustannukset tulosalueille. Tukitoimintojen kustannuksiin sisältyy mm. yleishallinnon, kuljettamisen sekä kiinteistöhallinnon kustannukset.

	Vuosi 2009 (1 000 euroa)	Vuosi 2010 (1 000 euroa)	Vuosi 2011 (1 000 euroa)
Pääesikunta ja alaiset laitokset			
Strat. ja oper. suunn. sekä johtaminen	34 436	50 237	60 293
Tutkimustoiminta ja kehittäminen	26 598	21 646	29 200
Asevelvollisten ylläpito ja koulutus	22 434	28 185	27 746
Palkatun henkilöstön koulutus	33 062	32 976	34 925
Materiaalinen valmius	45 639	59 146	79 767
Maanpuolustustahto ja yhteiskuntasuhteet	10 737	12 100	12 449
Tilannekuva	82 233	96 117	129 536
Kansainvälinen yht.työ ja kriisinhallinta	21 727	20 985	15 958
Yhteensä	276 868	321 393	389 875
Merivoimat			
Strat. ja oper. suunn. sekä johtaminen	9 641	9 844	9 968
Tutkimustoiminta ja kehittäminen	5 267	4 713	4 937
Asevelvollisten ylläpito ja koulutus	46 816	45 627	46 622
Palkatun henkilöstön koulutus	8 455	9 229	8 842
Materiaalinen valmius	39 507	110 699	83 964
Maanpuolustustahto ja yhteiskuntasuhteet	2 717	2 560	2 623
Tilannekuva	19 436	18 758	18 106
Kansainvälinen yht.työ ja kriisinhallinta	2 957	13 464	19 044
Yhteensä	134 796	214 893	194 106
Ilmavoimat			
Strat. ja oper. suunn. sekä johtaminen	9 933	9 551	10 919
Tutkimustoiminta ja kehittäminen	10 813	5 713	7 843
Asevelvollisten ylläpito ja koulutus	29 099	27 304	31 044
Palkatun henkilöstön koulutus	33 545	24 411	25 316
Materiaalinen valmius	449 702	205 295	307 009
Maanpuolustustahto ja yhteiskuntasuhteet	3 502	3 659	4 239
Tilannekuva	73 982	74 516	54 106
Kansainvälinen yht.työ ja kriisinhallinta	5 808	1 824	1 152
Yhteensä	612 313	345 446	441 629
Maavoimat			
Strat. ja oper. suunn. sekä johtaminen	30 028	31 891	32 181
Tutkimustoiminta ja kehittäminen	13 591	12 835	13 136
Asevelvollisten ylläpito ja koulutus	343 161	400 652	370 243
Palkatun henkilöstön koulutus	38 527	41 651	43 121
Materiaalinen valmius	505 243	355 681	462 195
Maanpuolustustahto ja yhteiskuntasuhteet	20 788	21 521	22 129
Tilannekuva	47 634	45 392	44 171
Kansainvälinen yht.työ ja kriisinhallinta	99 928	84 653	64 856
Yhteensä	1 098 900	994 241	1 052 032
Puolustusvoimat yhteensä	2 122 877	1 875 973	2 077 642

1.3.3. Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

MAKSULLISEN TOIMINNAN KUSTANNUSVASTAAVUUSLASKELMA MAKSUPERUSTELAIN MUKAISISTA SUORITTEISTA (1 000 EUROA)

	Vuosi 2011 toteuma	Vuosi 2011 tavoite	2010 toteuma	2009 toteuma
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	2 965		2 949	2 880
Maksullisen toiminnan muut tuotot	5 330		5 008	5 471
Tuotot yhteensä	8 295		7 957	8 351
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	552		392	457
Henkilöstökustannukset	886		947	1 292
Vuokrat	3 487		1 612	2 304
Palvelujen ostot	1 332		1 264	2 074
Muut erilliskustannukset	98		816	1 377
Erilliskustannukset yhteensä	6 355		5 032	7 504
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset	355		398	316
Poistot	125		139	111
Korot	28		32	25
Muut yhteiskustannukset	214		239	188
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	722		808	640
Kokonaiskustannukset yhteensä	7 077		5 839	8 144
KUSTANNUSVASTAAVUUS	117 %	105 %	136 %	103 %
(tuotot - kustannukset)				

Puolustusvoimien maksullinen toiminta perustuu puolustusvoimien omiin toiminnallisiin tarpeisiin, joita ovat puolustusvoimien koulutuksellinen tai tutkimuksellinen etu, kapasiteetin vajaakäyttö, vapaaehtoisen maanpuolustustyön tukeminen sekä maanpuolustustahdon edistäminen. Maksullisen toiminnan suoritteet syntyvät pääsääntöisesti maksuttoman suoritetuotannon yhteydessä. Yllä oleva laskelma ei sisällä julkisoikeudellisesta suoritteesta perittyjä tuottoja 380 euroa eikä yhteistyösopimusten tuottoja 9 301 euroa.

KUSTANNUSVASTAAVUUSLASKELMA MAKSUPERUSTELAIN MUKAISISTA MUISTA SUORITTEISTA HINTATUETTUJEN SUORITTEIDEN OSALTA (1 000 euro)

	Vuosi 2011 toteuma	Vuosi 2011 tavoite	2010 toteuma	2009 toteuma
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	0		0	0
Maksullisen toiminnan muut tuotot	0		0	0
Tuotot yhteensä	0		0	0
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	145		69	110
Henkilöstökustannukset	70		80	124
Vuokrat	9		7	0
Palvelujen ostot	27		287	87
Muut erilliskustannukset	24		21	4
Erilliskustannukset yhteensä	275		463	325
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset	0			
Poistot	0			
Korot	0			
Muut yhteiskustannukset	0			
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	0		0	0
Kokonaiskustannukset yhteensä	275		463	325
KUSTANNUSVASTAAVUUS (tuotot - kustannukset)	0 %		0 %	0 %
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki	275		463	325
KUSTANNUSVASTAAVUUS JÄLKEEN		HINTATUEN		
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki	280	113 %	477	562

Maksuperustelain mukaista hintatukea on osoitettu sotainvalideille ja sotaveteraaneille, maanpuolustustyölle sekä merkittävälle urheilutapahtumille. Pääosa hintatuesta on osoitettu ruokailupalvelujen hintojen alentamiseen (korvauksettoman aterian tarjoaminen).

MAKSULLISEN TOIMINNAN KUSTANNUSVASTAAVUUSLASKELMA ERILLISLAIN MUKAISISTA SUORITTEISTA (1 000 EUROA) (TYÖPAIKKARUOKAILU)

	Vuosi 2011 toteuma	Vuosi 2011 tavoite	2010 toteuma	2009 toteuma
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	2 160		2 642	2 579
Maksullisen toiminnan muut tuotot	0		0	55
Tuotot yhteensä	2 160		2 642	2 634
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	851		1 012	995
Henkilöstökustannukset	832		971	927
Vuokrat	3		2	1
Palvelujen ostot	18		33	76
Muut erilliskustannukset	0		0	0
Erilliskustannukset yhteensä	1 704		2 019	1 999
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset	108		132	132
Poistot	37		46	46
Korot	9		11	10
Muut yhteiskustannukset	65		79	79
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	219		268	267
Kokonaiskustannukset yhteensä	1 923		2 287	2 266
KUSTANNUSVASTAAVUUS (tuotot - kustannukset)	112 %	105 %	116 %	116 %

1.3.4. Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus

Puolustusvoimilla ei ole yhteisrahoitteista toimintaa.

1.4. Tuotokset ja laadunhallinta

1.4.1. Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Toiminnalliset tulostavoitteet	2009 toteutuma	2010 toteuma	2011 toteuma	2011 arvio
Tuotokset				
Koulutetut ja varustetut sodan ajan joukot	358 000	358 000	358 000	358 000
Pääesikunta ja alaiset laitokset	6 200	6 200	6 200	6 200
Rajavartiolaitos	11 600	11 600	11 600	11 600
Maavoimat	240 000	240 000	240 000	240 000
Operatiiviset joukot	62 000	62 000	62 000	62 000
Valmiusprikaatit	3	3	3	3
Jääkäriprikaatit	2	2	2	2
Mekanisoidut taisteluosastot	2	2	2	2
Moottoroidut taisteluosastot	-	2	2	2
Helikopteripataljoona	1	1	1	1
Erikoisjääkäripataljoona	1	1	1	1
Alueelliset joukot	178 000	178 000	178 000	178 000
Jalkaväkiprikaatit	6	6	6	6
Erilliset pataljoonat/taisteluosastot	14	14	14	14
Paikallispuolustusyksiköt, maakuntajoukot	28	28	28	26
Merivoimat	28 000	28 000	28 000	28 000
Taisteluosastot (johtoporras + ohjusvene)	2+8	2+8	2+8	2+8
Miinantorjuntalaivueet	3	3	3	3
Miinalaivat	3	3	3	3
Miinalautat	3	3	3	3
Päätukikohdat	3	3	3	3
Rannikkojääkäripataljoonat ja erilliset rannikkojääkäryksiköt	2+6=8	2+6=8	2+6=8	2+6=8
Rannikko-ohjuskomppaniat	2	2	2	2
Meritorjuntaohjuspatterit	4	4	4	4
Kiinteä ja liikkuva rannikkotykistö (rannikkopatterit + -tykistöpatteristot)	12+4=16	12+4=16	12+4=16	12+4=16
Ilmavoimat	38 000	38 000	38 000	38 000
Hornet-hävittäjälaivueet	3	3	3	3
Hawk-koulutuslentolaivue	1	1	1	1
Tukilento-laivue	1	1	1	1

1.4.2. Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Toisen lakisääteisen tehtävänsä kautta puolustusvoimat palvelee yhteiskuntaa kaikkina aikoina. Vuonna 2011 Puolustusvoimat on tukenut muita viranomaisia antamalla virka-apua ja toteuttamalla muita virka-apuun rinnasteisia tukitehtäviä yhteensä 512 kertaa. Näistä tehtävistä suurimman kokonaisuuden (297 tehtävää) muodostivat sotilasrjähteiden raivaaminen ja erilaiset poliisille annetut virka-aputehtävät (146 tehtävää). Lisäksi Puolustusvoimien sotilaspalokunnat toteuttivat noin 150 pelastusalaan kuuluvaa tehtävää alueellisten pelastuslaitosten pyynnöstä (ensivaste, tulipalot, liikenneonnettomuudet).

Puolustusvoimat kykeni vuonna 2011 toteuttamaan kaikki puolustusvoimille osoitetut ja voimassa olevien säädösten mukaiset tukipyynnöt. Lakisääteisten tehtävien lisäksi puolustusvoimat on tukenut muita viranomaisia ja muuta yhteiskuntaa omalla toiminnallaan mm. lainaamalla kalustoa sähkönsyötön varmistamiseksi sekä tukemalla myrskytuhojen kartoitusta.

Muun yhteiskunnan tukemistehtävät on kyetty toteuttamaan yhteiskunnan turvallisuusstrategian linjausten mukaisesti. Viranomaisilta saadun palautteen perusteella puolustusvoimien antama virka-apu on ollut merkityksellistä ja joissain tapauksissa jopa ratkaisevan tärkeää. Erityisesti myrskyjen aiheuttamien tuhojen yhteydessä havaittiin, että virka-avun myöntämisperusteita ja pyynnön käsittelyprosesseja tulee alue- ja paikallistasolla tarkastella yhdessä yhteistoimintaosapuolten kanssa.

Osana joukkotuotannon laadunvarmistusta suoritetaan kaikille kotiutuville varusmiehille loppukysely. Kysely kertoo, kuinka varusmiehet ovat kokeneet palvelusaikansa. Varusmiespalautteesta on runsaasti hyötyä joukko-osastoille koulutuksen kehittämisessä. Koulutuskulttuuri on vakiintunut nykyiselle, hyvälle tasolle.

Valtaosa varusmiespalveluksesta kotiutuvista vastaajista sitoutuu henkilökohtaisesti nykyisen puolustusjärjestelmän perusteena olevaan asevelvollisuuteen.

Varusmiespalvelusaika näyttää muodostuvan myönteisiä kokemuksia antavaksi vaiheeksi vastaajien elämässä Varusmiespalveluksen suorittaminen aiheuttaa siviilielämään liittyviä ongelmia noin puolelle vastaajista. Ongelmat liittyvät yleisimmin raha-asioihin, parisuhteeseen tai terveyteen, 15 %:lla vastaajista on useita ongelmia.

Vuonna 2009 käyttöön otettu Kiusaamisen ja simputuksen tunnistaminen ja ehkäiseminen -ohje vähensi simputuskokemuksen yleisyyttä selvästi. Vähentäminen on tasaantumassa. Palkatun henkilökunnan koetaan suhtautuvan simputukseen liittyviin asioihin keskimäärin vakavasti. Loppupalautteen perusteella puolustusvoimissa kiinnitetään huomiota tukitoimien kehittämiseen ja palveluksen toteuttamista haittaavien tekijöiden minimoimiseen.

Puolustusvoimat järjestää useita kertoja vuodessa maanpuolustuskursseja sidosryhmien edustajille. Maanpuolustuskurssien laadunhallinta pitää sisällään kurssien palautejärjestelmän sekä jokaisen luennon arvioinnin. Molemmista raportoidaan säännöllisesti kurssikertomuksissa. Luentokohtainen palaute lähetetään lisäksi kaikille luennon pitäjille. Samoin pääopettajat saavat palautteen kurssin osallistujilta kurseittain.

Kaikki kurssilaispalautteet ovat pysyneet pääpiirtein samalla korkealla tasolla verrattuna aiempiin vuosiin. Toiminnassa ei nähdä tällä hetkellä muutospaineita, joista arvioitaisiin kohdistuvan vaikutuksia Maanpuolustuskurssien toimintaympäristöön. Jatkossa keskitytään saavutetun toimintatason säilyttämiseen sekä laadullisesti että sisällöllisesti.

1.5. Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Rauhan ajan palkatun henkilöstön määrän kehittymistä ohjasivat puolustusvoimien rakennemuutoksen kehittämislinjaukset sekä valtioneuvoston tuottavuusohjelman puolustusvoimille asettamat velvoitteet.

Vuoden 2011 henkilöstötilinpäätöksen laadintaan on vaikuttanut uuteen henkilötietojärjestelmään siirtyminen, joka tapahtui tarkasteluvuoden aikana. Merkittävin muutos tunnuslukujen sisällössä on se, että kaikissa tunnusluvuissa käsitellään koko palkattua henkilöstöä, joka palvelee kotimaan tehtävissä tai ulkomailla muissa kuin kriisinhallintatehtävissä, kun aiemmin osaan tunnusluvuista ei sisällynyt lainkaan sopimussotilaiden ja työllisyysvaroin palkattujen tietoja. Myös yksittäisissä tunnusluvuissa tai niiden saatavuudessa vuoden 2011 osalta on muutoksia. Kaikkia henkilöiden perustietoja ehditty tai järjestelmävirheistä johtuen saatu tallentaa uuteen järjestelmään, jolloin niiden raportointi ei ole ollut mahdollista.

Puolustusvoimien toimintamenoilla palkatun henkilöstön määrän arvioidaan olleen vuonna 2011 yhteensä 14 632 henkilötyövuotta. Toimintamenoista maksettujen henkilötyövuosien lisäksi puolustusvoimien tuottavuusohjelman seurannassa tulee huomioida myös muita henkilötyövuosierä, joista vuonna 2011 arvioidaan kertyneen reilut sata henkilötyövuotta. Henkilötyövuositoteuman arvio perustuu varsinaisten palkkojen kirjanpitoloteumasta ja puolustusvoimien tulosityksiköiden henkilötyövuosien suunnitelluista keskihinnoina laskettuun määrään, koska tietojärjestelmistä ei saatu raportoitua luotettavasti vuoden 2011 henkilötyövuositoteumaa.

Henkilötyövuositoteumien raportointiongelmia liittyivät uusien henkilöstö- ja palkanmaksujärjestelmien käyttöönottoihin vuoden 2011 aikana. Tietojen luotettava raportointi ei ollut mahdollista puutteellisista henkilöiden perustiedoista ja järjestelmien henkilötyövuosilaskennan virheistä johtuen. Korjaustoimenpiteistä huolimatta henkilötyövuositoteuma jäi puutteelliseksi.

Puolustusvoimien henkilöstömäärä vuoden 2011 lopussa oli 15 152. Henkilöstömäärä sisältää koko palkatun henkilöstön eli myös sopimussotilaat, työllisyysvaroin palkatut ja muut määräaikaiset. Puolustusvoimien henkilöstöstä noin 41 % oli siviilityöntekijöitä. Henkilöstöstä oli miehiä 76,9 % ja naisia 23,1 %. Siviilihenkilöistä naisten osuus oli 50,7 %.

Tarkasteluvuoden työilmapiirikysely oli vapaaehtoinen, ja kyselyn hyödyllisyydestä kertoo se, että suurin osa hallintoyksiköistä toteutti kyselyn ja siihen vastasi 8 500 työntekijää. Liikuntateemaa ”Nauti Elämästä kunnolla” jatkettiin. Puolustusvoimat sai tarkasteluvuonna Suomen Aktiivisin Työpaikka -palkinnon. Palkitsemisperusteissa todettiin muun muassa, että puolustusvoimien toimintatavoissa korostetaan henkilöstön liikunta-aktiivisuuden merkitystä työkyvyn ylläpitämisessä.

Sairauspoissaolojen määrä henkilötyövuosiin suhteutettuna nousi hieman edellisvuoteen nähden. Sairauspoissaoloja oli 10,1 työpäivää henkilötyövuotta kohden, mikä oli 0,1 päivää enemmän kuin edellisvuonna.

Tunnusluku	2009	2010	2011
Henkilöstömäärä ja muutos % (1)	15 426 (-2,2%)	15 292 (-0,9%)	15 152 (-0,9%)
Henkilötyövuodet (2)	14 741 (Lisäksi työllisyysvaroin palkattujen htv:t 49)	14 702 (Lisäksi työllisyysvaroin palkattujen htv:t 56)	arviolta 14 632(Lisäksi työllisyysvaroin palkattujen htv:t arviolta 50 ja muut arviolta lisäksi 55)
Keski-ikä	40,7	40,7	41,4
Ikäjakauma			kts. kuvio
Koulutustaso (3)	4,8	4,8	-
Vakinaiset, määräaikaiset, lkm ja % (4)	Vakinaiset 14 059 (91,1%) Määräaikaiset 1367 (8,9%)	Vakinaiset 13 791 (90,2%) Määräaikaiset 1501 (9,8%)	Vakinaiset 13 533 (89,3%) Määräaikaiset 1619 (10,7%)
Työtyytyväisyysindeksi (5)	-	4,1	-
Vaihtuvuus (lähtövaihtuvuus) (6)	7,4 %	5,0 %	-
Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen %	0,3 %	0,3 %	0,2 %
Sairauspoissaolot, pv/htv	10,5	10,0	10,1

(1) Henkilöstömäärä sisältää myös sopimussotilaat, työllisyysvaroin palkatut ja muut määräaikaiset.

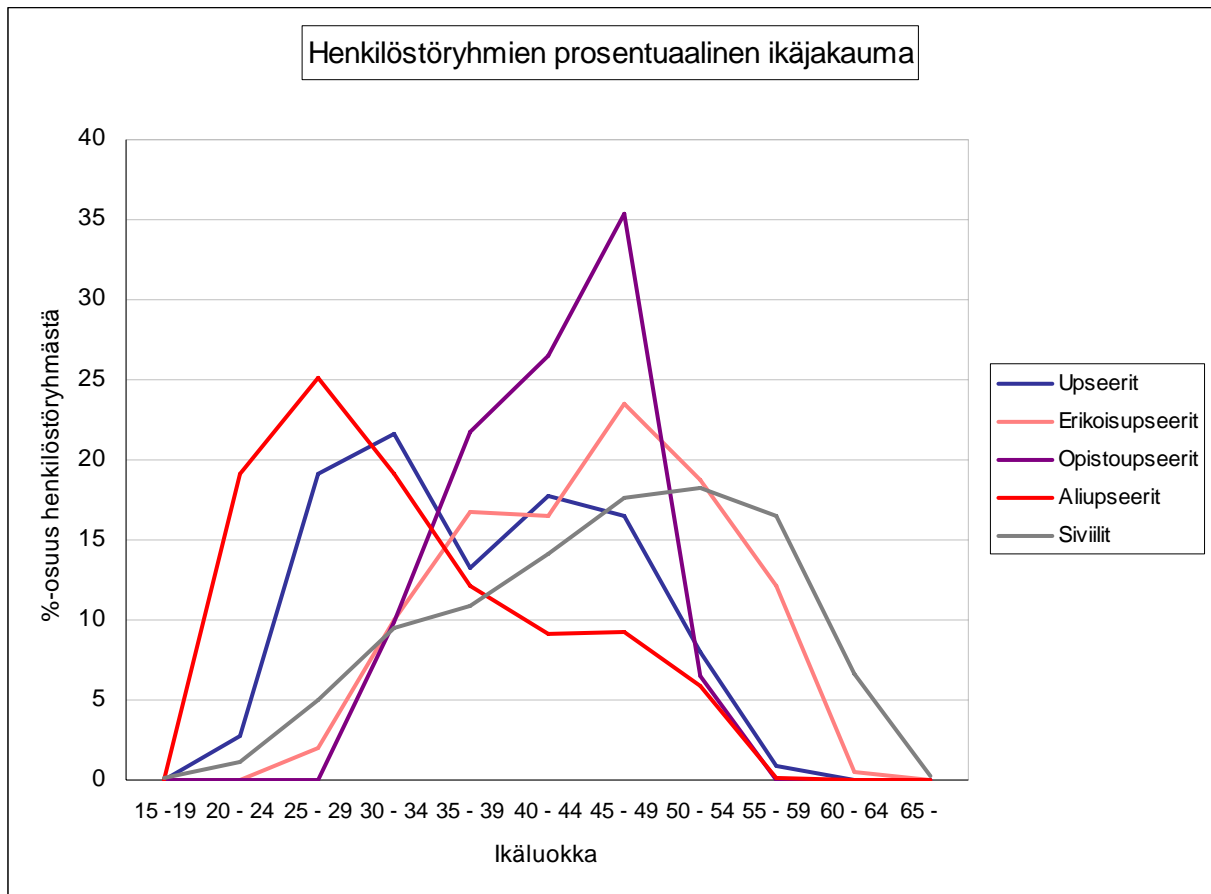
(2) Tämä luku sisältää toimintamenoista maksetut henkilötyövuodet eli mm. myös sopimussotilaat. Suluissa on lisäksi mainittu työllisyysvaroin palkatut, joka ei sisälly lukuun. Vuoden 2011 osalta on ilmoitettu kohdassa muut myös arvio julkisen hallinnon verkkoturvallisuuden edistämisen ja Millog Oy:n suoja-aikana eläköityvien henkilötyövuosista.

(3) Koulutustietoja ei ehditty tallentaa järjestelmään, joten ne eivät ole raportoitavissa.

(4) Kaikki määräaikaisissa viroissa tai tehtävissä toimivat (ml. henkilöt, joilla on taustavirka tai -tehtävä ja tukityöllistetyt). Sukupuolijakaumaa ei ole saatavilla.

(5) Työilmapiirikyselyn valtakunnallinen toteutus vain parillisina vuosina. Työtyytyväisyysindeksi koostuu me-hengestä.

(6) Tulovaihtuvuutta ei saatavilla. Lähtövaihtuvuutta vuoden 2011 osalta ei ole saatavilla henkilötieto- ja raportointijärjestelmien muutoksista sekä käsitteiden sisällön muutoksista johtuen.

Puolustusvoimien henkilöstön keski-ikä oli 41,4 vuotta. Henkilöstön ikärakenne vaihtelee kuitenkin henkilöstöryhmittäin. Sotilaiden keski-ikä oli 38,1 vuotta ja siviilien 46,1 vuotta. Yli 45-vuotiaiden osuus oli 41,9 %.

1.6. Tilinpäätösanalyysi

1.6.1. Rahoituksen rakenne

Puolustusvoimien keräämillä toiminnan tuotoilla (32,2 milj. euroa) katettiin vuonna 2011 1,3 % toiminnan kuluista (2 365,4 milj. euroa). Toiminnan tuotot jakautuivat seuraaviin tuottoluokkiin: 1) maksullisen toiminnan tuotot 5,6 milj. euroa, 2) vuokrat ja käyttökorvaukset 15,4 milj. euroa, 3) muut toiminnan tuotot 10,2 milj. euroa. Puolustusvoimien tulotoiminta on määritelty niin, että syntyvä tulovirta kattaa tulotoimintaan käytetyt kustannukset muutaman prosentin voittomarginaalilla, jolloin toiminnan rahoitusasemaa parantavaa voittoa kertyi kokonaistulomäärästä vuonna 2011 arviolta 5 % (1,6 milj. euroa).

Puolustusvoimien sotilaallisen maanpuolustuksen talousarviorahoitus on vuonna 2011 koostunut puolustusvoimien toimintamomentista (mom. 27.10.01) ja puolustusmateriaalihankintamomentista (mom. 27.10.18 ja 27.10.19). Puolustusvoimien sotilaallisen kriisinhallinnan talousarviorahoitus on vuonna 2011 koostunut ulkoasiainministeriön suomalaisten kriisinhallintajoukkojen ylläpito -momentista (mom. 24.10.20) ja puolustusvoimien sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenot -momentista (mom. 27.30.20).

1.6.2. Talousarvion toteutuminen

Tuloarviotilit

Talousarvioesityksessä tuloarviotilille 12.27.20. Tulot irtaimen omaisuuden myynnistä ja rojaltimaksuista arvioitiin kertyvän tuloa 18 000 euroa, joka oli myös vuoden 2011 tilinpäätöksen toteuma. Talousarvioesityksessä tuloarviotilille 12.27.99. Puolustusministeriön hallinnonalan muut tulot arvioitiin kertyvän tuloa 655 000 euroa. Tämä hallinnonalan kirjanpitoyksiköiden yhteinen momentti jaettiin PLM:n päätöksellä 1.7.2011 niin, että puolustusvoimat kirjanpitoyksikön (251) tuloarvio-osuudeksi muodostui 104 000 euroa. Tilinpäätöksessä momentille kertyi Puolustusvoimien tuloja 563 228 euroa.

Menoarviotilit

Varsinaisen talousarvion mukaisesti ulkoasiainministeriö osoitti jakopäätöksellä puolustusvoimille momentin 24.10.20. Suomalaisten kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenot määrärahaa 58,3 milj. euroa, niin että momentin määräraha jakautui kymmenelle eri käyttökohteelle momentin alajaottelujen mukaisesti. Kolmannessa lisätalousarviossa muutettiin momentin alajaottelujen keskinäisiä määrärahasuhteita. Momentin 24.10.20. vuoden 2011 tilinpäätöstoteuma oli 40,0 milj. euroa.

Puolustusvoimille osoitetun momentin 27.01.23. Julkisen hallinnon verkkoturvallisuuden edistäminen määrärahaa ei vuonna 2011 budjetoitu talousarviossa, mutta määrärahaa siirtyi edelliseltä tilikaudelta 66,8 milj. euroa. Momentin 27.01.23. vuoden 2011 tilinpäätöstoteuma oli 41,9 milj. euroa ja vuodelle 2012 siirtyvä erä oli 0,437 milj. euroa.

Puolustusministeriö osoitti puolustusvoimille varsinaisen talousarvion mukaisesti uuden momentin 27.01.21 Puolustusministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha, jota koskeva määräraha 0,635 milj. euroa jaettiin puolustusvoimille kokonaisuudessaan. Momentin 27.01.21. vuoden 2011 tilinpäätöstoteuma oli 0,197 milj. euroa.

Puolustusministeriö osoitti jakopäätöksellä puolustusvoimille varsinaisen talousarvion mukaisesti momentin 27.01.29. Puolustusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot määrärahaa 289,5 milj. euroa. Momentin 27.01.29. vuoden 2011 tilinpäätöstoteuma oli 259,2 milj. euroa.

Vuoden 2011 varsinaisessa talousarviossa myönnettiin momentille 27.10.01. Puolustusvoimien toimintamenot nettobudjetoitua määrärahaa 1 698,7 milj. euroa. Momentille myönnettiin määrärahan lisäystä kolmannessa lisätalousarviossa 27,1 milj. euroa sekä momentilta vähennettiin tilijaottelun muutoksella 1,25 milj. euroa, jolloin määrärahaa oli yhteensä 1 724,6 milj. euroa. Momentin siirtynyt erä vuodelta 2010 oli 68,1 milj. euroa, jolloin vuonna 2011 käytettävissä oleva määräraha oli yhteensä 1 792,7 milj. euroa. Momentin tilinpäätöstoteuma oli 1 702,1 milj. euroa ja vuodelle 2012 siirtyvä erä oli 89,9 milj. euroa eli viisi prosenttia käytettävissä olevista määrärahoista.

Vuoden 2011 varsinaisessa talousarviossa myönnettiin momentille 27.10.18. Puolustusmateriaalihankinnat määrärahaa 737,7 milj. euroa, minkä jälkeen momentilta vähennettiin kolmannessa lisätalousarviossa määrärahaa 152,4 milj. euroa, yhteensä 585,3 milj. euroon. Momentin siirtyvä erä vuosilta 2009–10 oli 200,1 milj. euroa, jolloin vuonna 2011 käytettävissä oleva määräraha oli yhteensä 785,4 milj. euroa. Määrärahojen käyttö oli 464,7 milj. euroa, ja vuodelle 2012 siirtyvä erä oli 320,7 milj. euroa, eli 41 prosenttia käytettävissä olevista määrärahoista.

Vuoden 2011 varsinaisessa talousarviossa myönnettiin momentille 27.10.19. Hawk Mk 66 -koneiden hankinta määrärahaa 12,5 milj. euroa. Momentin siirtyvät erät vuosilta 2009–10 olivat 2,9 milj. euroa, jolloin vuonna 2011 käytettävissä oleva määräraha oli yhteensä 15,4 milj. euroa. Määrärahojen käyttö oli 10,0 milj. euroa, ja vuodelle 2012 siirtyvä erä oli 5,4 milj. euroa.

Vuoden 2011 talousarvioesityksessä esitettiin momentille 27.30.20. Sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenot määrärahaa 58,6 ja vuoden 2011 varsinaisessa talousarviossa momentille myönnettiin määrärahaa 59,6 milj. euroa. Momentilta vähennettiin kolmannessa lisätalousarviossa määrärahaa 0,14 milj. euroa, jonka yhteydessä muutettiin momentin alajaottelujen keskinäisiä määrärahasuhteita. Momentin siirtyvä erä vuodelta 2010 oli 25,9 milj. euroa, jolloin vuonna 2011 käytettävissä oleva määräraha oli yhteensä 85,4 milj. euroa. Määrärahojen käyttö oli 56,9 milj. euroa, ja vuodelle 2012 siirtyvä erä oli 28,5 milj. euroa.

1.6.3. Tuotto- ja kululaskelma

Toiminnan tuotot

Puolustusvoimat -kirjanpitoyksikkö keräsi toiminnallaan tuottoja vuonna 2011 31,2 milj. euroa, joka on noin 10,9 milj. euroa vähemmän kuin vuoden 2010 toiminnan tuotot.

Maksullisen toiminnan tuotot pysyivät samalla tasolla kuin edellisenä vuonna noin 5,6 milj. eurossa. Perityt vuokrat ja käyttökorvaukset vähenivät edellisestä vuodesta noin 0,3 milj. euroa eli 2,0 % aiheutuen pääasiassa valtion ulkopuolelta saatujen kuljetusvälineiden vuokratuottojen vähenemisestä.

Muut toiminnan tuotot vähenivät edellisestä vuodesta noin 10,6 milj. euroa. Vähenemistä pääosin selittää se, että vuonna 2010 saatuja Maavoimien Materiaalilaitokselle kohdistuneita tuottoja asejärjestelmien myynnistä ei saatu vuonna 2011. Vähenemistä selittää myös saatujen yhteistoiminnan kustannusten korvauksien väheneminen, kun kyseisiä tuottoja ei saatu enää vuonna 2011 Tshadin ja Kosovon kriisinhallintaoperaatioiden lakattua vuonna 2010.

Toiminnan kulut

Toiminnan kulujen suurimmat ryhmät muodostuivat henkilöstökuluista, joiden määrä vuonna 2011 oli 932,2 milj. euroa (39,4 % toiminnan kuluista), ja palvelujen ostoista 530,7 milj. euroa (22,4 % toiminnan kuluista) sekä muista kuluista 425,6 milj. euroa (18,0 % toiminnan kuluista).

Henkilöstökulujen määrä kasvoi edellisestä vuodesta 21,2 milj. euroa eli 2,3 %. Edelliseen vuoteen verrattuna virkasuhdepalkat kasvoivat 26,7 milj. euroa eli 4,4 %:lla. Virkasuhdepalkkojen kasvua selittää varsinaisten palkkojen lisääntyminen 14,9 milj. eurolla, joka keskeisesti aiheutuu virka- ja työehtosopimuksien vaikuttamista yleiskorotuksista ja järjestelyeristä. Lisäksi kasvua selittävät henkilökohtaisten palkanosien nousu ja tehtävien vaativuusluokkien korotukset.

Virkasuhdepalkkojen nousuun vaikutti virkasuhteisten työ- ja suoriteperusteisten korvauksien lisääntyminen edellisestä vuodesta noin 11,8 milj. eurolla. Lisääntymistä selittää keskeisesti tammikuussa 2012 maksuun pannun kahden lisäpalkkoja koskevan vuoden 2011 viimeisen maksujakson (yhteensä n. 7,6 milj. euroa) kohdentaminen myös vuodelle 2011 puolustusvoimissa käytäntönä olevan maksuperusteisen kohdentamisen sijaan. Vuoden 2008 joulukuusta alkanutta puolustusvoimien käytäntöä, jossa palkkakirjaukset kohdistetaan maksuperusteisesti, ei ollut mahdollista toteuttaa näiden maksujaksojen osalta vuonna 2011 tapahtuneen uusiin henkilöstöhallinnon järjestelmiin siirtymisen takia. Virkasuhteisten työ- ja suoriteperusteisten korvauksien lisääntymistä selittää myös henkilökunnan sotaharjoitus- ja meripalveluperusteisten harjoitusvuorokausien kasvu edelliseen vuoteen verrattuna ja myös lisäpalkkoihin heijastuvista sopimuskorotuksista.

Pääosin työsuhteisten siviilien määrän vähentymisen takia työsuhdepalkat laskivat edellisestä vuodesta 2,5 milj. euroa eli 6,5 % kohdistuen työsuhteisten varsinaisiin palkkoihin ja sotaharjoituskorvauksiin. Muut palkat ja palkkiot kasvoivat noin 3,3 milj. euroa eli 5,4 % edellisestä vuodesta. Keskeinen selittävä tekijä oli varusmiesten päivärahajen nosto helmikuussa 2011. Toinen keskeinen selittävä kasvulle oli noin 1,5 milj. euron suuruisen vuoden viimeisen maksujakson, jonka maksupäivä oli tammikuussa 2012, kohdistaminen vuoden 2011 kirjanpitoon edellä mainitusta samasta syystä, joka selittää vuoden 2011 kahden viimeisen lisäpalkkoja koskevan maksujakson kohdentamisen vuodelle 2011. Muihin palkkoihin ja palkkioihin kuuluvat kriisinhallintahenkilöstön päivärahat laskivat 1,6 milj. eurolla aiheutuen kriisinhallintaoperaatioiden lakkauttamisista ja reserviläispalkat nousivat 1,4 milj. euroa aiheutuen kertausharjoitusten lisääntymisestä sekä lokakuussa 2011 tapahtuneesta reserviläispalkkojen nostosta.

Henkilöstökuluja laskivat 8,1 milj. eurolla edellisestä vuodesta lomapalkkavelan ja lomapalkkojen henkilösivukuluvelan muutuskirjaukset, joita tehtiin lomapalkkavelkaa nostavasti vuonna 2011 11,8 milj. eurolla ja vuonna 2010 19,9 milj. eurolla.

Palveluiden ostot ovat lisääntyneet vuoteen 2010 verrattuna yhteensä noin 36,0 milj. euroa eli 7,3 %. Korjaus- ja kunnossapitopalvelut ovat kasvaneet noin 20,8 milj. eurolla kohdistuen keskeisesti maanpuolustuskalustoon sekä muihin koneisiin ja laitteisiin. Kasvua selittää osaltaan se, että

Maavoimien Materiaalilaitoksen muihin palveluihin edellisenä vuonna kirjaamat strategisesta kunnossapidon kumppanuussopimuksesta aiheutuneet kulut kohdistettiin vuonna 2011 korjaus- ja kunnossapitopalveluihin. Palvelujen ostojen kasvua selittää 14,2 milj. eurolla lisääntyneet muiden rakentamispalveluiden ostot aiheutuen pääosin Puolustusvoimien Johtamisjärjestelmäkeskuksen valokaapelirakentamisesta ja Puolustushallinnon Rakennuslaitokselta tehdyistä rakennusurakkahankinnoista. Ohjelmistojen päivitys- ja ylläpitomaksut nousivat edellisestä vuodesta 6,2 milj. euroa aiheutuen keskeisesti Puolustusvoimien Johtamisjärjestelmäkeskuksen MS-EA- ja SSSO-sopimukseen liittyvistä hankinnoista. Muihin palveluihin kuuluvan sähkön kulut nousivat 6,0 milj. euroa eli 27,8 % edellisestä vuodesta aiheutuen keskeisesti sähkön hinnan noususta.

Muiden kulujen määrä kasvoi edellisestä vuodesta 42,5 milj. euroa eli 11,1 %. Muihin kuluihin sisältyvät lisääntyneet maanpuolustuskaluston hankinnat selittävät kasvun lähes yksinomaan. Maanpuolustuskalustohankintojen kasvua selittäviä keskeisiä tekijöitä ovat ilmavoimien IX-hankkeen maksut ja merivoimien erilaisten hankkeiden osa-alueiden valmistuminen liittyen MITO -laivueen rakentamiseen, Rauma-luokan ohjusveneiden peruskorjaukseen ja ITO -järjestelmään.

Aineita, tarvikkeita ja tavaroita koskevien kulujen määrä yhteensä nousi edellisestä vuodesta 10,5 milj. euroa eli 3,7 %, kun otetaan huomioon vaihto-omaisuusvaraston muutuskirjaukset. Niitä tehtiin vaihto-omaisuusvarastoa kasvattavasti 9,3 milj. eurolla, kun edellisenä vuonna näitä muutuskirjauksia tehtiin 24,1 milj. eurolla. Ostot tilikauden aikana laskivat noin 4,3 milj. euroa eli 1,4 %, jota selittää keskeisesti työasemien ja muiden arvoltaan vähäisten koneiden, kalusteiden ja kuljetusvälineiden vähentyneet hankinnat. Ostoihin tilikauden aikana kasvattavasti ovat vaikuttaneet lentopolttoaineiden, bensiinin, dieselin ja muiden polttoaineiden lisääntyneet kulut yhteensä noin 7,4 milj. eurolla.

Vuokratulot kasvoivat 9,5 milj. euroa eli 6,7 % vuoteen 2010 verrattuna. Kasvu selittyy keskeisesti lisääntyneistä Senaattikiinteistölle maksettavista pääomavuokrista aiheutuen hintojen noususta ja myös Maavoimien Materiaalilaitoksen maapeitteisten varastosuojien käyttöönotosta, joka aiheutti jo vuonna 2010 pääomavuokrien kasvua.

Valmistus omaan käyttöön kirjauksia tehtiin yhteensä noin 14,5 milj. euron edestä kohdistuen lähinnä ilmavoimiin ja merivoimiin, joissa tehtiin aktivointeja muihin keskeneräisiin aineellisiin käyttöomaisuushankintoihin koskien ilmavoimien Pilatus-koneita ja Merivoimien Esikunnan suojatilan varustamista. Vähennystä valmistus omaan käyttöön kirjauksiin oli noin 4,7 milj. euroa eli 24,3 % edellisestä vuodesta.

Käyttöomaisuuden poistot olivat 44,3 milj. euroa eli 17,6 % puolustusvoimien käyttöomaisuuden määrästä. Poistot vähentyivät vuoteen 2010 verrattuna noin 1,4 milj. euroa eli 3,0 %. Vähennystä selittää keskeisesti se, että edellisenä vuonna tehtiin merkittävä määrä suunnitelmasta poikkeavia poistoja kohdistuen ilmavoimien ja maavoimien koneisiin ja laitteisiin.

Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuottojen saldo 0,6 milj. euroa oli debet-puoleinen, kun rahoitustuotoista jouduttiin palauttamaan ennen vuotta 2011 virheellisesti perittyjä toimituksen viivästymisestä aiheutuvia viivästyskorkotuottoja 0,9 milj. euroa. Rahoitustuotot vähenivät edelliseen vuoteen verrattuna 1,2 milj. euroa.

Rahoituskulut olivat 1,4 milj. euroa, jotka kasvoivat edellisestä vuodesta 1,3 milj. eurolla. Kasvua selittää keskeisesti virheellisesti ennen vuotta 2011 perittyjen toimitusten viivästymisestä aiheutuvien viivästyskorkojen ja -sakkojen palauttamiseen liittyvät 1,2 milj. euron kulut.

Satunnaiset tuotot ja kulut

Satunnaisten tuottojen saldo 1,7 milj. euroa oli debet-puoleinen, kun satunnaisista tuotoista jouduttiin palauttamaan ennen vuotta 2011 virheellisesti perittyjä toimituksen viivästymisestä aiheutuvia viivästyssakkoja 5,1 milj. euroa. Satunnaiset tuotot vähenivät edelliseen vuoteen verrattuna 5,5 milj. euroa. Muihin satunnaisiin tuottoihin Maavoimien Materiaalilaitos kirjasi Millog Oy:n maksaman strategiseen kumppanuussopimukseen perustuvan liikevoiton palautuksen 1,1 milj. euroa vuosilta 2008 - 2011. Satunnaisia kuluja oli 0,6 milj. euroa, jossa vähennystä edelliseen vuoteen oli 0,3 milj. euroa.

Siirtotalouden tuotot ja kulut

Siirtotalouden kuluihin kuuluvat muut käyttötalouden kulut ulkomaille olivat 0,2 milj. euroa, jossa on laskua edelliseen vuoteen 0,4 milj. euroa. Nämä kulut ovat jälkikäteen ulkoasiainministeriöltä laskutettuja siviili-sotilasyhteistyön piiriin kuuluvia CIMIC- ja QIP –hankkeiden kustannuksia, jotka vähenivät edellisestä vuodesta aiheutuen Tshadin ja Kosovon kriisinhallintaoperaatioiden lakkauttamisista.

Tuotot veroista ja pakollisista maksuista

Vuoteen 2010 verrattuna arvonlisäverotuotot pysyivät lähes ennallaan vähentyen vain 0,2 milj. euroa eli 0,9 %.

Vuoteen 2010 verrattuna arvonlisäverokulut ovat kasvaneet noin 22,5 milj. euroa eli n. 9,6 %. Arvonlisäverokulujen kasvua selittää keskeisesti lisääntyneet arvonlisäverolliset 23 %:n arvonlisäverokannan hankinnat. Lisäksi kasvua selittää se, että heinäkuussa 2010 toteutettu arvonlisäverokantojen muutos vaikutti kokonaisuutena arvonlisäverokuluja nostavasti vuonna 2010 vain osan vuotta, kun vuonna 2011 kyseinen muutos vaikutti koko vuoden.

Vuoden 2011 kulujäämä

Tuotto- ja kululaskelman lopputulos osoittaa 2,57 mrd euron kulujäämää. Kulujäämä nousi vuoteen 2010 verrattuna 164 milj. euroa eli noin 6,4 %. Kulujäämän nousua selittää keskeisesti toiminnan kulujen kasvu, joka aiheutuu keskeisesti maanpuolustuskalustoa koskevien kulujen noin 45,5 milj. euron ja palvelujen ostojen 36,0 milj. euron sekä henkilöstökulujen 21,1 milj. euron kasvusta.

1.6.4. Tase

Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset

Puolustusvoimien käyttöomaisuudesta 16,9 % muodostuu aineettomista hyödykkeistä (2010 18,6 %), 83,0 % aineellisista hyödykkeistä (2010 81,4 %) ja 0,1 % käyttöomaisuusarvopapereista (2010 0,1 %). Vuodesta 2010 aineettomien hyödykkeiden määrä laski noin 2,4 milj. euroa eli 5,3 %. Aineellisten hyödykkeiden määrä kasvoi noin 12,1 milj. euroa eli 6,1 %.

Käyttöomaisuuden määrä kasvoi vuonna 2011 edellisestä vuodesta 9,7 milj. euroa eli 4,0 %, jota keskeisesti selittävät edellä mainitut ilmavoimien ja merivoimien tekemät aktivoinnit muihin keskeneräisiin aineellisiin käyttöomaisuushankintoihin. Taseen loppusummasta käyttöomaisuuden osuus on noin 22 % (2010 21 %).

Vaihto- ja rahoitusomaisuus

Vaihto-omaisuuden määrä kasvoi vuonna 2011 noin 9,3 milj. euroa vuodesta 2010 kohdistuen pääosin Pääesikunnan alaisiin laitoksiin ja merivoimiin. Vaihto-omaisuuden osuus taseen loppusummasta oli 35 % (2010 34 %).

Pitkäaikaiset saamiset olivat 0,2 milj. euroa eikä oleellista muutosta edelliseen vuoteen ollut.

Rahoitusomaisuuden suurimman yksittäisen erän muodostavat lyhytaikaisiin saamisiin kuuluvat ennakkomaksut, joiden määrä vuoden 2011 tilinpäätöksessä oli noin 490,9 milj. euroa. Laskua edelliseen vuoteen verrattuna oli noin 9,0 milj. euroa eli 1,8 %, kun ennen vuotta 2011 annettuja ennakoita vastaavia toimituksia on tullut vuonna 2011 enemmän kuin uusia ennakoita on maksettu. Ennakkomaksut liittyvät pääasiassa maanpuolustuskaluston hankintoihin. Keskeinen yksittäinen ennakkomaksu maanpuolustuskalustosta liittyi IX-hankeeseen ilmavoimissa, jossa maanpuolustuskaluston hankintaan liittyvät ennakot nousivat 22 milj. euroa.

Myyntisaamiset kasvoivat 3,0 milj. euroon edellisestä vuodesta. Kasvua oli noin 1,3 milj. euroa eli 71,6 %:a kohdistuen Pääesikuntaan ja sen alaisiin laitoksiin sekä Maavoimien Materiaalilaitokseen.

Pitkä- ja lyhytaikaisten saamisten sekä rahojen, pankkisaamisten ja muiden rahoitusvarojen osuus taseen loppusummasta oli 43 % (2010 45 %).

Taseen loppusumma 1,14 mrd euroa nousi edelliseen vuoteen verrattuna noin 10,9 milj. eurolla.

Oma pääoma

Taseen pääoman siirrot -erään tilinpäätöksessä siirretyt katteet, tyhjennykset, läheteiden tili ja yhteishankinnoista aiheutuneet menonsiirrot olivat vuonna 2011 yhteismäärältään noin 2,54 mrd euroa. Kun tilikauden kulujäämä oli noin 2,57 mrd euroa, alittivat pääoman siirtoihin menojen maksuista ja tulojen perimisestä kirjatut erät tilikauden tuottojen ja kulujen erotuksen lähes noin 33 milj. eurolla. Valtion pääoma tilikauden 2011 lopussa oli 789,6 milj. euroa, jossa vähennystä vuoteen 2010 verrattuna oli edellä mainittu noin 33 milj. euroa.

Vieras pääoma

Vuoteen 2010 verrattuna vieraan pääoman määrä kasvoi 43,5 milj. euroa. Ostovelat kasvoivat vuonna 2011 edelliseen vuoteen verrattuna 50,3 milj. euroa eli noin 43,8 % aiheutuen osaltaan siitä, että suuri osa ostolaskuista ehdittiin kirjaamaan ennen ostoreskontran sulkemista paremmin kuin edellisen vuoden tilinpäätöksessä.

Edelleen tilitettävät erät kasvoivat 11,2 milj. euroa eli 63,6 % edellisestä vuodesta aiheutuen keskeisesti vuoden 2012 puolella maksettujen lisäpalkkojen ja varusmiesten päivärahojen vuoden 2011 maksujaksojen kohdentamisesta vuoden 2011 kirjanpitoon.

Siirtovelat kokonaisuutena pienuivät 18,3 milj. euroa eli 11,6 % edellisestä vuodesta. Kuitenkin lomapalkkavelka kasvoi 11,8 milj. eurolla 130,9 milj. euroon. Luku ei sisällä säästövapaiden osuutta, koska tilikauden aikana käyttönotetut uudet henkilöstöhallinnon järjestelmät eivät tuottaneet säästövapaista luotettavaa tietoa lomapalkkavelan laskemiseksi. Muut siirtovelat pienuivät edellisestä vuodesta noin 30,0 milj. euroa eli noin 77,2 % aiheutuen osaltaan siitä, että suuri osa ostolaskuista ehdittiin kirjaamaan ostoreskontraan.

1.7. Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Puolustusvoimien johto vastaa siitä, että puolustusvoimissa toteutetaan talouden ja toiminnan laajuuteen sekä niihin liittyviin riskeihin nähden asianmukaiset sisäisen valvonnan menettelyt, joilla varmistetaan talouden ja toiminnan laillisuuden ja tuloksellisuuden sekä johtamisen edellyttämät oikeat ja riittävät tiedot taloudesta ja toiminnasta. Sisäisessä valvonnassa on noudatettu vuonna 2010 valmistunutta puolustusvoimien sisäisen valvonnan ohjausasiakirjaa, joka antaa perusteet sisäisen valvonnan järjestämisestä tulosyksiköissä. Tulosyksiköt ovat vuoden 2011 aikana julkaisseet myös omia, täsmentäviä ohjeita sisäisen valvonnan painopisteistä ja toteutuksesta.

Puolustusvoimien tulosyksiköiden sisäistä valvontaa on toteutettu osana normaaleja toimintaprosesseja. Merivoimat kehittää edelleen sisäisen valvonnan käsitteiden tuntemista ja valvonnan liittämistä prosesseihin.

Tulosyksiköiden selvityksiin perustuen voidaan arvioida sisäisen valvonnan toteutuneen hyvän hallintotavan mukaisesti. Puolustusvoimien toiminnassa ja taloudessa ei ole vuoden 2011 aikana ollut olennaisia, tavoitteiden saavuttamista vaarantavia puutteita tai virheitä tai säädösten vastaista toimintaa.

Sisäinen valvonta on havainnut Pääesikunnan alaisissa laitoksissa vähäisiä puutteita toiminnassa ja toiminnan ohjeistuksen vastaisia toimintatapoja. Puutteet eivät kuitenkaan ole olleet merkittäviä tai toimintaa vääristäviä ja niistä aiheutuneet virheellisuudet on korjattu asianmukaisesti. Tulosyksikön sisällä on vuoden 2011 aikana ollut yksi maksuaikakortin väärinkäytösepäily, joka on kuitenkin todettu aiheettomaksi.

Pääesikunnan tarkastusyksikkö arvioi osana hallinnon keventämistavoitteita puolustusvoimien toiminnan ja resurssien suunnittelu- ja seurantaprosessia. Tarkastuksen tavoitteena oli arvioida TRSS-prosessin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan riittävyttä, asianmukaisuutta ja tehokkuutta tutkimalla erityisesti, sisältyykö TRSS-prosessiin päällekkäisiä työvaiheita organisaatioyksiköiden välillä, tarpeettomia työvaiheita tai päällekkäistä tai turhaa ohjeistusta. Arvioinnin perusteella esitettiin TRSS-prosessin keventämistä tietyiltä osin.

Ilmavoimissa PVSAP -tietojärjestelmän käyttöoikeusrooleissa on esiintynyt riskialttiiksi luokiteltavia työyhdistelmiä. Väärinkäytöksiä ei kuitenkaan tullut esille. Korjaavana toimenpiteenä on poistettu tarpeettomat käyttöoikeusroolit. Ilmavoimilla ja myös muualla puolustusvoimissa on ollut PVSAP -järjestelmän käyttöönottoon liittyen vaikeuksia seurata taloustilanteen, henkilöstötilanteen, palkkamenojen ja työaikojen toteumaa.

1.8. Arviointien tulokset

Lentosotakoulun HW1 ja HW2 koulutus läpäisi jälleen Lloyd's:n auditoinnin ISO 9000 standardin mukaisesti ilman merkittäviä puutteita. Keskeisin huomio oli lento-oppilaan pitkälle kehittynyt seuranta ja ohjaus. Auditoinnin läpäisyllä ja ylläpidolla katsotaan olevan merkitystä Lentosotakoulun lentokoulutuksen kansainväliselle yhteistyölle.

Maavoimissa erikoisoperaatio-osasto arvioitiin hyväksytysti kansainvälistä arviointijärjestelmää hyväksi käyttäen.

Pohjois-Karjalan Prikaatiin kohdistui (sisäistä valvontaa tukevina) VTV:n tilahallinnan tuloksellisuustarkastus sekä Itä-Suomen Huoltorykmentin materiaalityötoimintojen ja hankintojen tarkastus. Palautteen perusteella todettiin toimintojen noudattavan normistoja sekä hyvää hallintotapaa.

Maavoimien Materiaalilaitoksessa ja Etelä-Suomen Huoltorykmentissä toteutettiin loppuvuodesta 2011 laitoksen toimintajärjestelmän ISO 9001 -sertifiointiin tähtäävä ulkoinen esiauditointi. Valmius laadunhallintajärjestelmän varsinaiseen auditointiin on saavutettu koko laitoksen osalta. Sertifiointiauditoinnin tavoiteajankohdaksi asetettiin kevät 2012.

Maanpuolustuskorkeakoulussa suoritettiin vuonna 2011 kaksi ulkoista arviointia ja yksi sisäinen EFQM:n mukainen itsearviointi.

Korkeakoulujen arviointineuvosto auditoi Maanpuolustuskorkeakoulun laadunvarmistusjärjestelmän ja arvioi, että Maanpuolustuskorkeakoulu täyttää laadunvarmistusjärjestelmän kokonaisuudelle ja perustehtävien laadunvarmistukselle asetetut kriteerit. Auditointi on voimassa kuusi vuotta.

Hyvinä käytänteinä auditointiryhmä piti mm. Maanpuolustuskorkeakoulun keräämää viivästettyä palautetta sekä riskienhallinnan kytkentää prosessienlaadunvarmistukseen.

Maanpuolustuskorkeakoulussa toteutettiin myös tietoturvallisuuden hallintajärjestelmän ensimmäinen jatkoauditointi Inspectan toimesta. Maanpuolustuskorkeakoulu Helsinki tietoturvallisuusjärjestelmä täyttää seuraavan standardin vaatimukset; ISO/IEC 27001:2005

Sertifiointiin sisältyvä toiminta:

Maanpuolustuskorkeakoulun opetuksen pääprosessit:

- tutkintojen suunnittelu ja hallinnointi
- opetuksen suunnittelu ja toteutus
- täydennyskoulutuksen suunnittelu ja toteutus,
- palaute, arviointi ja niiden hyödyntäminen.

Sertifikaatti on myönnetty vuonna 2011 ja se on voimassa vuoteen 2014.

Hallintoyksiköt toteuttivat itsearviointeja, ja parannuskohteet kirjattiin toimintasuunnitelmiin, toimintakäskyihin ja erillisiin parantamissuunnitelmiin. Itsearviointien toteuttaminen on jalkautunut hyvin toimintaan. Joissain yksiköissä on itsearvioinnin kohteena ollut erityisesti riskianalyysin laatiminen. Toiminnan arviointi mielletään tarkoituksena todentaa omaa toimintaa tukevat vahvuudet ja toiminnan kehittämistä estävät tai haittaavat parannuskohteet. Osassa yksiköitä on tiedottamisesta järjestetty erillisiä kyselyitä. Tarkoituksena on ollut tuoda esiin tiedon kulku osana muutosjohtamista.

1.9. Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

Vuoden 2011 aikana ei havaittu toimintakertomuksessa raportoitavia väärinkäytöksiä.

Helsingin hovioikeus on antanut vuonna 2011 virkamiehelle sakkorangaistuksen vuonna 2009 tapahtuneesta virkamiehen oman yksityistilaisuuden järjestämisestä Puolustusvoimien kustannuksella. Tuomiosta on valitettu Korkeimpaan oikeuteen.

Pirkanmaan kärjäoikeus on antanut vuonna 2011 ehdollisen vankeusrangaistuksen entiselle Puolustusvoimien virkamiehelle vuosina 2006-2007 tapahtuneesta käytöstä poistetun ja hylätyn materiaalin myyntitoimintaan liittyvästä väärinkäytöksestä. Tuomiosta on valitettu Turun hovioikeuteen.

Väärinkäytöksiin ja rikoksiin liittyviä takaisinperintöjä on raportointijakson aikana toteutunut kuusi, yhteissummaltaan vajaa 8 000 euroa.

Kirjaintyöskölkön talousarvion toteutumalaskelma

Osausten, momenttien ja tilijoukon numero ja nimi

	Tilinpäätös 2010	Talousarvio 2011 (TA + LTA)	Tilinpäätös 2011	Talousarvio 2011 (TA + LTA)	Toteutuma %	Talousarvio- Tilinpäätös	Talousarvio- Tilinpäätös	Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2011	Käytetty vuonna 2011 (pl. peruutukset)	Sirretty seuraavalle vuodelle
11. Verot ja veronhoitoiset tulot	22 779 311,59	17 755 354	17 755 353,85	17 755 354	100 %	0,00					
11.04.01 Arvonlisävero	22 779 311,59	17 755 354	17 755 353,85	17 755 354	100 %	0,00					
12. Sekalaiset tulot	61 377 395,50	967 467	1 426 694,85	459 227,94	147 %	459 227,94					
12.24.99 Ulkoasiainministeriön hallinnonalan tulot	373 851,14	51 620	51 620,40	0,00	100 %	0,00					
12.27.20 Tulot irtaimen omaisuuden myynnistä ja rojalimaksuista	18 000,00	18 000	18 000,00	0,00	100 %	0,00					
12.27.99 Puolustusministeriön hallinnonalan muut tulot	4 387 182,46	104 000	563 227,94	459 227,94	54,2 %	459 227,94					
12.39.04 Menoräisten ja siirrettyjen määrärahojen peruutukset	56 898 361,90	788 765	788 765,42	0,00	100 %	0,00					
12.39.10 Muut sekalaiset tulot	0,00	5 081	5 081,09	0,00	100 %	0,00					
13. Korkeatodot, osakkeiden myyntitulot ja voiton tulot	13 132,00	12 838	12 838,00	12 838	100 %	0,00					
13.03.01 Osinkotulot ja osakkeiden myyntitulot	13 132,00	12 838	12 838,00	12 838	100 %	0,00					
Tuloarviot yhteensä	84 169 839,09	18 735 659	19 194 886,70	459 227,94	102 %	459 227,94					
Piilulokan, momentin ja tilijoukon numero, nimi ja määräraha	Tilinpäätös 2010	Talousarvio 2011 (TA + LTA)	Talousarvion n määrärahojen käyttö vuonna 2011	Talousarvio 2011 (TA + LTA)	Tilinpäätös 2011	siirto seuraavalle vuodelle	Verallu Talousarvio- Tilinpäätös	Käytettävissä vuonna 2011	Käytetty vuonna 2011 (pl. peruutukset)	Sirretty seuraavalle vuodelle	
24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala	48 010 633,66	58 426 939	40 578 660,07	40 578 660,07	40 578 660,07	0,00	17 848 278,45	0,00	0,00	0,00	
24.01.29 Ulkoasiainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (A)	437 684,87	494 939	494 938,52	494 939	494 938,52	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
24.01.29.1 Ulkoasiainhallinnon arvonlisäveromenot	437 684,87	494 939	494 938,52	494 939	494 938,52	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
24.10.20 Suomalaisen kriisihallintajoukkojen ylläpitomenot (A)	47 572 948,79	57 932 000	40 083 721,55	57 932 000	40 083 721,55		17 848 278,45	898 273,65	0,00	0,00	
24.10.20.01 EU:n taisteusosastojen koulutus- ja valmennusmenot (EK)	6 710 603,33	7 430 000	6 531 726,35	7 430 000	6 531 726,35		898 273,65				
24.10.20.03 Liberian kriisihallintajoukon menot (UNMIL-operatio) (EK)	232 960,08	260 000	225 569,40	260 000	225 569,40		34 430,60				
24.10.20.04 Suomen Kosovon kriisihallintajoukon menot (KFOR-operatio) (EK)	15 497 641,24	5 275 000	2 005 402,31	5 275 000	2 005 402,31		3 269 597,69				
24.10.20.05 Yhteiset menot (EK)	3 504 293,57	4 790 000	3 765 611,62	4 790 000	3 765 611,62		1 024 388,38				
24.10.20.06 Suomen Bosnia-Hertsegovinan kriisihallintajoukon menot (ALTHEA/EUFOR -operatio) (EK)	527 540,51	905 000	870 022,55	905 000	870 022,55		34 977,45				
24.10.20.07 YKSO:n menot (UNMIS -operatio), Sudan (EK)	196 973,73	260 000	158 150,42	260 000	158 150,42		101 849,58				
24.10.20.08 SKJA:n menot (ISAF -operatio), Afganistan (EK)	16 549 815,05	22 121 000	20 679 554,27	22 121 000	20 679 554,27		1 441 445,73				
24.10.20.09 Varalla käytössä olevien operaatioiden lisämenojen ja niiden jatkamiseen, mahdollisista uusista rauhanturvamisoperaatioihin sekä muihin rauhanturvamenoihin (EK)	0,00	9 578 000	11 150,00	9 578 000	11 150,00		9 566 850,00				
24.10.20.10. ATALANTA -operaation menot (EK)	450 013,72	6 758 000	5 409 994,23	6 758 000	5 409 994,23		1 348 005,77				
24.10.20.11. EUTM/Somalialan koulutusoperaation menot (EK)	204 232,83	310 000	253 545,52	310 000	253 545,52		56 454,48				
24.10.20.13 Tshadin ja Keski-Afrikan kriisihallintajoukon menot (EK)	3 698 874,73	0	0,00	0	0,00		0,00				
24.10.20.15 EU:n Libyan operaation menot	0,00	245 000	172 994,88	245 000	172 994,88		72 005,12				
27. Puolustusministeriön hallinnonala	2 572 752 653,43	2 672 000 000	2 256 277 007,54	2 256 277 007,54	2 641 698 013,72	385 421 006,18	30 301 986,28	2 746 463 398,51	2 276 013 188,53	469 661 444,56	
27.01.01 Puolustusministeriön toimintamenot (S2v)	54 591 000,00	635 000	197 522,90	635 000	635 000,00	437 477,10	0,00	635 000,00	197 522,90	437 477,10	
27.01.21 Puolustusministeriön hallinnonalan tuotuvuusmääräraha (siirtomääräraha 2 v)	249 467 869,28	289 448 000	259 156 004,96	289 448 000	259 156 004,96	0,00	0,00	66 786 212,75	41 989 580,50	24 796 632,25	
27.01.23 Julkinen hallinnon verkkovälikauden edistämisen (S 3v)	1 632 504 000,00	1 724 590 000	1 634 701 683,50	1 724 590 000	1 724 590 000,00	89 888 316,50	0,00	1 792 690 615,14	1 702 091 309,78	89 888 316,50	
27.01.29 Puolustusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (A)	218 880 000,00	229 880 000	226 223 529,51	229 880 000	229 880 000,00	3 656 470,49	0,00	5 789 441,18	232 012 970,69	3 656 470,49	
27.10.01 Puolustusvoimien toimintamenot (S2v)	27 101,1	0	0,00	0	0,00						
27.10.01.1 Krimisteinomenot											

27.10.01.2. Puolustusvoimain toiminnallisia tarpeista aiheutuvien palvelussuhdeasiain tuotojen maksaminen (EK) (enintään)	4 400 000,00	4 400 000	3 199 532,34	1 200 467,66	4 400 000,00	0,00	663 655,16	5 063 655,16	3 863 187,50	1 200 467,66
27.10.01.3. Sotainvalleille ja sotaveteraaneille, maanpuolustusyöte sekä merkittävälle urheilupahamille suoritettavien liiketaloudellisiin perustein hmoiteellin maksullisen toiminnan hintojen alentaminen (EK) (enintään)	4 400 000,00	4 400 000	3 199 532,34	1 200 467,66	4 400 000,00	0,00	663 655,16	5 063 655,16	3 863 187,50	1 200 467,66
27.10.01.4. Viime sodien aikaisten valokuvien digitoiminn alittaminen (EK)	336 000,00	336 000	316 368,30	19 631,70	336 000,00	0,00	13 349,13	349 349,13	329 717,43	19 631,70
27.10.01.6.03. KASI-järjestelmän huolto- ja ylläpito - tilausvaluus (EK)	100 000,00	250 000	117 042,59	132 957,41	250 000,00	0,00	11 208,31	261 208,31	128 250,90	132 957,41
27.10.01.6.05. IJO(jp)90-järjestelmän huolto - tilausvaluus (EK)	1 973 000,00	1 974 000	1 941 464,80	32 535,20	1 974 000,00	0,00	136 856,00	2 110 856,00	2 078 320,80	32 535,20
27.10.01.6.06. Alueisemkkokoulutuksen tukiseminen - tilausvaluus (EK)	3 079 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
27.10.01.6.08. NH-90 koulutuspalvelut - tilausvaluus (EK)	1 700 000,00	1 800 000	1 503 352,41	296 647,59	1 800 000,00	0,00	0,00	1 800 000,00	1 503 352,41	296 647,59
27.10.01.6.09. Vuoden 2007 toimintamenojen tilausvaluus (EK)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
27.10.01.6.10. Maailliatankinnat - tilausvaluus (EK)	17 801 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
27.10.01.6.11. Kitytoijoneuvojen hankinnat - tilausvaluus (EK)	1 392 000,00	1 392 000	1 392 000,00	0,00	1 392 000,00	0,00	0,00	1 392 000,00	1 392 000,00	0,00
27.10.01.6.12. Tustelijän varetushankinnat - tilausvaluus (EK)	6 685 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
27.10.01.6.13. Sodankylän valetuskorjauksen palveluhankinta - tilausvaluus (EK)	63 068 000,00	62 107 000	61 799 143,94	307 856,06	62 107 000,00	0,00	2 688 867,28	2 688 867,28	62 839 121,00	307 856,06
27.10.01.6.14. Vuoden 2008 toimintamenojen tilausvaluus (EK)	41 459 000,00	8 351 000	6 415 164,77	1 935 835,23	8 351 000,00	0,00	8 308 461,35	16 659 461,35	14 723 626,12	1 935 835,23
27.10.01.6.15. Maavomien materiaalin kumossopivatuuus (EK) (enintään)	1 600 000,00	2 800 000	2 786 492,79	13 507,21	2 800 000,00	0,00	200 169,47	3 000 169,47	2 986 662,26	13 507,21
27.10.01.6.16. Vuoden 2009 toimintamenojen tilausvaluus (EK)	7 500 000,00	8 000 000	8 000 000,00	0,00	8 000 000,00	0,00	159,81	8 000 159,81	8 000 159,81	0,00
27.10.01.6.19. ITO 2005 ja 2005M huolto - tilausvaluus (EK)	2 000 000,00	2 000 000	1 500 000,00	500 000,00	2 000 000,00	0,00	500 000,00	2 500 000,00	2 000 000,00	500 000,00
27.10.01.6.20. Ilmasovimen valmistuskokien ja vesihoitokokien varustaminen (VVVV 1) - tilausvaluus (EK) (enintään)	9 177 000,00	4 048 000	3 815 954,28	232 045,72	4 048 000,00	0,00	1 470 944,39	5 518 944,39	5 286 898,67	232 045,72
27.10.01.6.21. Helikopterialueen suorituskyvyn ylläpito ja kehittäminen (HESKY) - tilausvaluus (EK) (enintään)	1 560 000,00	940 000	0,00	940 000,00	940 000,00	0,00	1 560 000,00	2 500 000,00	849 011,14	940 000,00
27.10.01.6.22. Kehittämissohjeiden hankinnat 2009 (KEHO 2009) - tilausvaluus (EK) (enintään)	5 536 000,00	1 331 000	750 760,97	580 239,03	1 331 000,00	0,00	1 384 925,56	2 715 925,56	2 135 686,53	580 239,03
27.10.01.6.24. Vuoden 2010 toimintamenojen tilausvaluus (EK) (enintään)	5 270 000,00	44 584 000	29 701 624,75	14 882 375,25	44 584 000,00	0,00	2 904 218,57	47 488 218,57	32 605 843,32	14 882 375,25
27.10.01.6.25. Taisellijan varustus 2010 - tilausvaluus (EK) (enintään)	6 000 000,00	6 000 000	5 160 297,01	839 702,99	6 000 000,00	0,00	2 768 433,95	8 768 433,95	7 928 730,96	839 702,99
27.10.01.6.26. Perustuslakutuksen VN-kalustolla - tilausvaluus (EK) (enintään)	1 100 000,00	4 581 000	4 581 000,00	0,00	4 581 000,00	0,00	1 100 000,00	5 681 000,00	5 681 000,00	0,00
27.10.01.6.27. Ilmasovimen valmistuskokien 90 MOD Croatia Ngn huolto- ja ylläpitosopimus (IT090MOD/huolto) - tilausvaluus (EK) (enintään)	3 000 000,00	3 000 000	2 041 880,48	958 119,52	3 000 000,00	0,00	1 674 664,52	4 674 664,52	3 716 545,00	958 119,52
27.10.01.6.28. Vuoden 2011 toimintamenojen tilausvaluus	0,00	12 962 000	1 619 720,51	11 342 279,49	12 962 000,00	0,00	12 962 000,00	12 962 000,00	1 619 720,51	11 342 279,49
27.10.01.6.29. Käyttöajoneuvojen hankintojen täydentäminen - tilausvaluus	1 228 888 000,00	6 500 000	3 240 989,94	3 259 010,06	6 500 000,00	0,00	34 699 541,57	6 500 000,00	3 240 989,94	3 259 010,06
27.10.01.9. Muut toimintamemat	574 485 000,00	1 317 354 000	1 268 595 364,11	48 758 635,89	1 317 354 000,00	0,00	200 147 389,58	1 352 053 541,57	1 303 294 905,68	48 758 635,89
27.10.18.01. Puolustusvoimien materiaalien kehittäminen (PVKEH 2009) (EK) (enintään)	161 494 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	40 010 530,22	40 010 530,22	25 771 196,22	14 211 148,70

27.10.18.1.01. Puolustusvoimien materiaalien kehittäminen (PVKEH 2009) (EK) (enintään)	0,00	177 491 000	114 724 082,07	62 766 917,93	177 491 000,00	114 724 082,07	62 766 917,93
27.10.18.02. Puolustusvoimien materiaalien kehittäminen (PVKEH 2010) (EK) (enintään)	125 121 000,00	0	0,00	0,00	22 468 387,00	18 908 682,44	3 559 704,56
27.10.18.1.02. Puolustusvoimien materiaalien kehittäminen (PVKEH 2010) (EK) (enintään)	0,00	143 367 000	111 303 006,48	32 063 993,52	143 367 000,00	111 303 006,48	32 063 993,52
27.10.18.03. Tekninen tutkimus, tuotekehitys ja hankkeiden toteutus (TTK-PROTO 2010) (EK) (enintään)	18 580 000,00	0	0,00	0,00	10 135 597,44	8 411 635,02	1 723 962,42
27.10.18.1.03. Tekninen tutkimus, tuotekehitys ja hankkeiden toteutus (TTK-PROTO 2010) (EK) (enintään)	0,00	25 950 000	14 460 614,92	11 489 385,08	25 950 000,00	14 460 614,92	11 489 385,08
27.10.18.1.04. Puolustusvoimien materiaalien kehittäminen (PVKEH 2011)	0,00	55 003 000	32 527 647,62	22 475 352,38	55 003 000,00	32 527 647,62	22 475 352,38
27.10.18.07. Valmiusryhmittien varustaminen (VYV1) (EK)	21 639 000,00	0	0,00	0,00	28 838 462,27	17 404 860,88	11 433 601,39
27.10.18.1.07. Valmiusryhmittien varustaminen (VYV1) (EK)	0,00	18 573 000	0,00	18 573 000,00	18 573 000,00	0	18 573 000,00
27.10.18.14. Helikopterien huolto- ja tukemisyksiköiden kehittäminen (HTH) (EK)	4 404 000,00	0	0,00	0,00	7 831 246,77	4 529 936,33	3 301 310,44
27.10.18.1.14. Helikopterien huolto- ja tukemisyksiköiden kehittäminen (HTH) (EK)	0,00	5 972 000	693 095,42	5 278 904,58	5 972 000,00	693 095,42	5 278 904,58
27.10.18.17. Valmiusryhmittien varustamisen täydentäminen (VYV) (EK)	12 744 000,00	0	0,00	0,00	91 525,64	0,00	91 525,64
27.10.18.1.17. Valmiusryhmittien varustamisen täydentäminen (VYV) (EK)	0,00	3 529 000	3 081 131,62	447 868,38	3 529 000,00	3 081 131,62	447 868,38
27.10.18.18. Suomen sotatieteellisen tutkimuksen kehittäminen (STALVA) (EK)	12 200 000,00	0	0,00	0,00	11 059 483,04	10 291 230,63	768 252,41
27.10.18.22. Merivoimien ja tiedustelun kehittäminen (PVKEH 2005) (EK)	11 000 000,00	0	0,00	0,00	50 080,00	50 080,00	0,00
27.10.18.23. Ruskus rakennusjärjestelmien (MLRS) (EK)	2 867 000,00	0	0,00	0,00	3 065 236,65	2 373 398,61	691 838,04
27.10.18.1.24. Puolustusvoimien materiaalien kehittäminen (PVKEH 2006) (EK)	0,00	54 500 000	596 491,29	53 903 508,71	54 500 000,00	596 491,29	53 903 508,71
27.10.18.25. Puolustusvoimain materiaalien kehittäminen (PVKEH 2007) (EK)	97 095 000,00	0	0,00	0,00	18 948 750,68	6 665 462,36	12 282 665,49
27.10.18.1.25. Puolustusvoimain materiaalien kehittäminen (PVKEH 2007) (EK)	0,00	10 752 000	1 793 104,66	8 958 895,34	10 752 000,00	1 793 104,66	8 958 895,34
27.10.18.26. Tekninen tutkimus, tuotekehitys ja hankkeiden toteutus (TTK - PROTO 2007) (EK)	4 500 000,00	0	0,00	0,00	7 260 388,17	6 153 470,80	1 083 363,61
27.10.18.27. Puolustusvoimien materiaalien kehittäminen (PVKEH 2008) (EK)	3 200 000,00	0	0,00	0,00	4 756 049,68	4 141 842,60	588 792,41
27.10.18.1.27. Puolustusvoimien materiaalien kehittäminen (PVKEH 2008) (EK)	0,00	9 180 000	6 989 793,01	2 190 206,99	9 180 000,00	6 989 793,01	2 190 206,99
27.10.18.28. Pääkaupunkiseudun ilmapuolustuksen suorituskyvyn tehostaminen (PKILPU 2008) (EK)	10 000 000,00	0	0,00	0,00	127 526,57	127 526,57	0,00
27.10.18.1.28. Pääkaupunkiseudun ilmapuolustuksen suorituskyvyn tehostaminen (PKILPU 2008) (EK)	0,00	18 197 000	4 010 881,24	14 186 118,76	18 197 000,00	4 010 881,24	14 186 118,76
27.10.18.29. Strateginen ilmapuolustus (SAC) (EK)	1 500 000,00	0	0,00	0,00	36 163,22	36 163,22	0,00
27.10.18.1.29. Strateginen ilmapuolustus (SAC) (EK)	0,00	1 920 000	1 168 150,55	751 849,45	1 920 000,00	1 168 150,55	751 849,45
27.10.18.40. Indeksin ja valtuutuksen muutoksista aiheutuvat menot (EK) (enintään)	26 201 000,00	0	0,00	0,00	12 728 588,44	6 873 125,59	5 855 462,85
27.10.18.1.40. Indeksin ja valtuutuksen muutoksista aiheutuvat menot (EK) (enintään)	0,00	23 000 000	8 822 538,21	14 177 461,79	23 000 000,00	8 822 538,21	14 177 461,79

Kirjanpitoyksikön talousarvion toteutumalaskelman tiedot valtuuksista ja niiden käytöstä momentin tarkkuudella

Valtuudet ja niiden käyttö (1 000 €) ¹⁾	Valtuuksien käytöstä aiheutuneet talousarviomenot ja määrärahatarve (1 000 €)												
	Momentti (numero ja nimi), johon valtuus liittyy ²⁾	Aikaisempien vuosien valtuuksien käyttö ³⁾	Uudet valtuudet	Uusitut valtuudet	Vuoden n valtuudet yhteensä	Käytetty	Käyttämättä	Uusittavissa 2012 TA:ssa	Talousarvio-menot 2011	Määräraha-tarve 2012	Määräraha-tarve 2013	Määräraha-tarve 2014	Määräraha-tarve myöhemmin
27.10.01 Puolustusvoimien toimintamenot	532 628	111 391	20 111	131 502	64 866	66 636	66 636	162 462	172 684	89 708	76 565	128 653	630 072
Aikaisempien vuosien valtuudet	532 628							153 808	123 939	81 397	72 265	128 653	560 062
Vuonna 2011 käytettävissä olleet valtuudet		111 391	20 111	131 502	64 866	66 636	66 636	8 654	48 745	8 311	4 300		70 010
...													
27.10.18 Puolustusmateriahankinnat	1 386 774	145 643	384 716	530 359	229 805	300 554	300 554	396 213	814 688	409 598	128 447	62 840	1 811 786
Aikaisempien vuosien valtuudet	1 386 774							335 492	716 800	370 136	114 581	62 840	1 599 849
Vuonna 2011 käytettävissä olleet valtuudet		145 643	384 716	530 359	229 805	300 554	300 554	60 721	97 888	39 462	13 866		211 937
...													
27.10.19 Hawk Mk 66 -koneiden hankinta	22 800		7 087	7 087	376	6 711	6 711	10 018	13 073				23 091
Aikaisempien vuosien valtuudet	22 800							9 802	12 912				22 714
Vuonna 2011 käytettävissä olleet valtuudet			7 087	7 087	376	6 711	6 711	216	161				377
Yhteensä	1 942 202	257 034	411 914	668 948	295 047	373 901	373 901	568 693	1 000 445	499 306	205 012	191 493	2 464 949
Aikaisempien vuosien valtuudet, josta	0							0	0	0	0	0	0
- korkotuki- tms. valtuudet ⁴⁾	0							0	0	0	0	0	0
- talonrakennushankevaluudet ⁵⁾	0							0	0	0	0	0	0
Vuonna n käytettävissä olleet valtuudet, josta								0	0	0	0	0	0
- korkotuki- tms. valtuudet ⁴⁾								0	0	0	0	0	0
- talonrakennushankevaluudet ⁵⁾								0	0	0	0	0	0

¹⁾ Valtuuden ja sen käytön määräksi merkitään tilauksen sopimushinta tai sitoumuksen määrä silloin, kun valtuus on rajattu alun perin muulla tavalla, mutta valtuuden käytön johdosta annetaan euromääräinen sitoumus. Korkotuetun lainakannan enimmäismääränä määritellyt korkotukivaltuudet ja muut vastaavat valtuudet eritellään lisäksi omilla riveillään.

²⁾ Myös pääluokan tai luvun päätösosassa myönnetty valtuudet sisällytetään taulukkoon. Tällöin luvun tai momentin numerotunnukseksi merkitään "00".

³⁾ Esitetään yhteismäärä niistä aikaisempina varainhoitovuosina käytetyistä valtuuksista, joista varainhoitovuotena on aiheutunut menoja tai joista aiheutuu menoja tulevana varainhoitovuotena.

⁴⁾ Korkotukilainojen lainakannan enimmäismääränä tai valtionapuun oikeuttavien kustannusten enimmäismääränä tai muulla vastaavalla tavalla myönnettyjen valtuuksien määrä. Erittely esitetään vain, jos momentti (ja yhteensä) sisältää tällä tavoin määriteltyjä valtuuksia.

⁵⁾ Talousarviolain 10 §:n 2 momentissa säädetyn laajuus- tai kustannusarvion perusteella myönnetty valtuudet. Erittely esitetään vain, jos momentti (ja yhteensä) sisältää talonrakennushankevaluuksia.

KIRJANPITOYKSIKÖN TUOTTO- JA KULULASKELMA

	1.1.2011 - 31.12.2011		1.1.2010 - 31.12.2010	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	5 622 427,93		5 604 797,73	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	15 376 271,94		15 682 312,19	
Muut toiminnan tuotot	<u>10 218 080,64</u>	31 216 780,51	<u>20 798 076,53</u>	42 085 186,45
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	302 780 751,66		307 043 499,76	
Varastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-9 287 895,21		-24 072 679,31	
Henkilöstökulut	932 228 333,03		911 039 278,17	
Vuokrat	152 544 929,04		143 023 876,52	
Palvelujen ostot	530 654 613,99		494 619 355,96	
Muut kulut	425 624 052,37		383 162 770,28	
Valmistus omaan käyttöön (-)	-14 535 019,54		-19 201 636,23	
Poistot	44 263 715,21		45 656 212,63	
Sisäiset kulut	<u>1 130 591,34</u>	<u>-2 365 404 071,89</u>	<u>985 823,74</u>	<u>-2 242 256 501,52</u>
JÄÄMÄ I		-2 334 187 291,38		-2 200 171 315,07
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	-567 631,08		641 832,12	
Rahoituskulut	<u>-1 373 954,32</u>	-1 941 585,40	<u>-65 969,56</u>	575 862,56
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	-1 672 832,32		3 802 903,41	
Satunnaiset kulut	<u>-599 024,25</u>	-2 271 856,57	<u>-926 071,71</u>	2 876 831,70
JÄÄMÄ II		-2 338 400 733,35		-2 196 718 620,81
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT				
Kulut				
Muut siirtotalouden kulut ulkomaille	234 137,28		666 165,98	
Siirrot talousarvion ulkopuolella oleville valtion rahastoille	<u>0,00</u>	<u>-234 137,28</u>	<u>0,00</u>	<u>-666 165,98</u>
JÄÄMÄ III		-2 338 634 870,63		-2 197 384 786,79
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Verot ja veronluonteiset maksut	<u>-235 211 451,66</u>		0,00	
Muut pakolliset maksut	22 633 745,26		0,00	
Perityt arvonlisäverot	22 420 777,09		22 633 745,26	
Suoritettavat arvonlisäverot	<u>-257 737 290,10</u>	<u>-235 316 513,01</u>	<u>-235 211 239,85</u>	<u>-212 577 494,59</u>
TILIKAUDEN KULUJÄÄMÄ		<u>2 573 951 383,64</u>		<u>2 409 962 281,38</u>

KIRJANPITOYKSIKÖN TASE

	31.12.2011		31.12.2010	
VASTAAVAA				
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SJOITUKSET				
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Tutkimus- ja kehittämismenot	188 087,79		187 619,30	
Aineettomat oikeudet	12 535 416,64		16 029 070,47	
Muut pitkävaikutteiset menot	1 603 117,87		2 486 746,85	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>28 328 385,73</u>	42 655 008,03	<u>26 315 092,53</u>	45 018 529,15
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Rakennukset	1 276 106,41		1 181 312,00	
Rakennelmat	17 395 530,63		17 154 500,63	
Rakenteet	792 669,72		1 041 259,01	
Koneet ja laitteet	157 874 984,21		156 927 486,81	
Kalusteet	1 272 100,12		1 655 492,74	
Muut aineelliset hyödykkeet	305 521,97		327 177,90	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>30 249 326,54</u>	209 166 239,60	<u>18 780 010,60</u>	197 067 239,69
KÄYTTÖOMAISUUSARVOPAPERIT JA MUUT PITKÄAIKAISET SJOITUKSET				
Käyttöomaisuusarvopaperit	<u>134 751,96</u>	<u>134 751,96</u>	<u>134 751,96</u>	<u>134 751,96</u>
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SJOITUKSET YHTEENSÄ				
		251 955 999,59		242 220 520,80
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS				
VAIHTO-OMAISUUS				
Aineet ja tarvikkeet	<u>393 271 842,86</u>	393 271 842,86	<u>383 983 947,65</u>	383 983 947,65
PITKÄAIKAISET SAAMISET				
Pitkäaikaiset saamiset		170 141,17		152 164,43
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset	3 005 408,47		1 751 462,49	
Siirtosaamiset	263 937,20		1 153 992,76	
Muut lyhytaikaiset saamiset	677 841,20		268 611,28	
Ennakkomaksut	<u>490 877 194,59</u>	494 824 381,46	<u>499 854 361,09</u>	503 028 427,62
RAHOITUSOMAISUUSARVOPAPERIT JA MUUT LYHYTAIKAISET SJOITUKSET				
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT				
Kassatilit	159 724,04		110 604,27	
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ				
		888 426 089,53		887 275 143,97
VASTAAVAA YHTEENSÄ				
	<u>1 140 382 089,12</u>		<u>1 129 495 664,77</u>	

	31.12.2011		31.12.2010	
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
VALTION PÄÄOMA				
Valtion pääoma 1.1.1998	81 387 757,35		81 387 757,35	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	740 799 209,35		617 093 452,30	
Pääoman siirrot	2 541 379 363,77		2 533 668 038,43	
Tilikauden tuotto-/kulujaama	<u>-2 573 951 383,64</u>	789 614 946,83	<u>-2 409 962 281,38</u>	822 186 966,70
VIERAS PÄÄOMA				
LYHYTAIKAINEN				
Saadut ennakot	0,00		0,00	
Ostovelat	165 149 978,01		114 870 163,70	
Kirjanpitoyksikköjen väliset tilitykset	16 308 445,95		16 077 422,44	
Edelleen tilitettävät erät	28 781 424,48		17 593 049,84	
Siirtovelat	139 771 303,17		158 038 017,22	
Muut lyhytaikaiset velat	<u>755 990,68</u>	<u>350 767 142,29</u>	<u>730 044,87</u>	<u>307 308 698,07</u>
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		350 767 142,29		307 308 698,07
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		<u>1 140 382 089,12</u>		<u>1 129 495 664,77</u>

Kirjanpitoyksikön tilinpäätöksen liite 1: Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta

Budjetointia koskevat muutokset ja muutosten tärkeimmät vaikutukset talousarvion toteumalaskelmaan, tuotto- ja kululaskelmaan ja taseeseen sekä niiden vertailtavuuteen

Valtion vuoden 2011 talousarvion tilijaottelussa puolustusvoimille jaettiin uuden momentin 27.01.21. ”Puolustusministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (S 2 v)” määräraha kokonaisuudessaan. Momentin 27.10.18. ”Puolustusmateriaalihankinnat (S 3 v)” kaikki tilikoodit muuttuivat edelliseen vuoteen verrattuna siten, että puolustusmateriaalin tilausvaltuuksista aiheutuvia menoja koskevat menokohdat muuttuivat 27.10.18.1.-alkuisiksi talousarviotileiksi ja muita puolustusmateriaalihankintoja koskeva menokohta muuttui talousarviotileiksi 27.10.18.2.

Valuuttakurssi, jota on käytetty muutettaessa ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat sekä muut sitoumukset Suomen rahaksi

Puolustusvoimat - kirjanpitoyksikössä on käytäntönä, että valuuttamääräiset liiketapahtumat merkitään kirjanpitoon Suomen rahaksi muutettuina pääsääntöisesti tapahtumapäivän mukaiseen kurssiin. Jos kurssissa on tapahtunut muutos tapahtumapäivän ja maksupäivän välisenä aikana, realisoitunut kurssiero käsitellään maksun yhteydessä menon tai tulon oikaisueränä maksuun perustuen.

Alla olevassa taulukossa on esitetty ostovelkojen osalta erot, jotka syntyvät edellä mainitun käytännön ja sen välillä, jos arvostuksessa käytettäisiin vuoden viimeisen päivän mukaista kurssia.

Summa tapahtumavaluuttana		Summa yritysvaluuttana ¹⁾		Kurssi 31.12.2011	Arvostusero ^{2), 3)}	
- 3.670,00	AUD	- 2.806,15	EUR	1,27365	- 75,33	EUR
15.970,84	CAD	11.580,63	EUR	1,32095	509,79	EUR
- 22.295,40	DKK	- 2.999,13	EUR	7,43370	- 0,11	EUR
- 779.216,72	GBP	- 930.135,69	EUR	0,83912	1.523,89	EUR
- 549.886,13	NOK	- 70.592,43	EUR	7,77320	- 148,84	EUR
- 550.692,62	SEK	- 61.268,32	EUR	8,93660	- 353,84	EUR
- 3.292.112,67	USD	- 2.505.179,24	EUR	1,29389	- 39.173,58	EUR
Yhteensä					- 37.718,02	EUR
¹⁾ Arvostus tapahtumapäivän mukaiseen kurssiin ²⁾ Tapahtumapäivän ja vuoden viimeisen päivän kurssien mukaisten arvostusten välinen erotus ³⁾ Negatiivinen etumerkki tarkoittaa sitä, että velan määrä tilinpäätöksessä tulisi olla yritysvaluuttana suurempi						

Tilinpäätöksessä ei ole avoinna muita kuin Suomen rahan määräisiä saatavia.

Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja –menetelmät sekä erityisesti niissä tapahtuneiden muutosten vaikutukset tilikauden tuotto- ja kulujäämän sekä taseessa ilmoitettavien erien muodostumiseen

Lomapalkkavelan laskennassa jätettiin säästövapaiden osuus huomioimatta, koska tilikauden aikana käyttöön otetut uudet henkilöstöhallinnon järjestelmät eivät tuottaneet tältä osin luotettavaa tietoa lomapalkkavelan laskeutukseksi. Vuoden 2010 säästövapaiden osuus sivukuluineen lomapalkkavelasta oli noin 5,3 milj. euroa.

Vaihto-omaisuuden arvostamisessa noudatettiin vuoden 2005 tilinpäätöksestä lukien käyttöön otettua erillistä arvostussuunnitelmaa.

Selvitys edellistä vuotta koskevista tiedoista, jos ne eivät ole vertailukelpoisia tilinpäätösvoiton tietojen kanssa

Puolustusvoimat kohdensi edelleen vuoden 2008 joulukuusta alkaneen käytännön mukaan maksuperusteisesti palkkakirjaukset kirjanpitoon paitsi siltä osin, että kaksi lähinnä lisäpalkkoja koskevaa maksujaksoa (14.11.2011 - 4.12.2011 ja 5.12.2011 - 25.12.2011 yhteensä n. 7,6 milj. euroa), joiden maksupäivä oli 13.1.2012, ja varusmiesten päivärahajaksot (19.12.2011 - 1.1.2012 n. 1,5 milj. euroa), jonka maksupäivä oli 5.1.2012, kohdistettiin vuoden 2011 kirjanpitoon. Pääesikunnan henkilöstöosaston päätöksellä nämä maksujaksot kohdistettiin vuodelle 2011, koska uusiin henkilöstöhallinnon järjestelmiin siirtyminen ei mahdollistanut näiden kirjanpito-tietojen ohjaamista vuodelle 2012.

Taseeseen palkkojen aputilille jäi maksettuja palkkoja koskeva epäselvä noin 0,6 milj. euron saldo, jonka kohdistaminen lopullisille kirjanpidon tileille selvitetään vuoden 2012 aikana.

Vuoden 2011 alusta lukien voimaan tulleen Valtiokonttorin Liikekirjanpidon tilit -määräyksen (Dnro VK 511/03/2010 - 7.12.2010) muutoksen vuoksi on tapahtunut kohdennusmuutoksia liikekirjanpidossa verrattaessa vuosia 2011 ja 2010. Toimistokoneiden ja laitteiden, matkapuhelimien sekä muiden koneiden ja laitteiden vuokrat kohdistettiin vuonna 2011 uudelle liikekirjanpidon tilille 4205 ”Muiden koneiden ja laitteiden vuokrat” vuonna 2010 käytetyn samannimisen liikekirjanpidon tilin 4204 sijasta. Toimistokoneiden ja laitteiden, maanpuolustuskaluston ja muiden koneiden laitteiden korjaus- ja kunnossapitopalvelut kohdistettiin vuonna 2011 uudelle liikekirjanpidon tilille 4305 ”Muiden koneiden ja laitteiden korjaus- ja kunnossapitopalvelut” vuonna 2010 käytetyn samannimisen liikekirjanpidon tilin 4304 sijasta. Atk-palvelujen ostot valtion virastoilta ja laitoksilta kohdistettiin tätä varten perustetulle uudelle liikekirjanpidon tilille 4325 vuonna 2010 käytetyn liikekirjanpidon tilin 4323 ”Atk:n käyttöpalvelut” sijasta. Ohjelmistojen käyttöoikeusmaksut kohdistettiin vuonna 2011 niitä varten perustetulle uudelle liikekirjanpidon tilille 4521 vuonna 2010 käytetyn liikekirjanpidon tilin 4529 ”Muut käyttöoikeusmaksut” sijasta.

Kirjanpitoyksikön tilinpäätöksen liite 3: Arviomäärärahojen ylitykset

Puolustusvoimat kirjanpitoyksiköllä ei ole vuonna 2011 ollut talousarvioasetuksen 66 h §:n 3 kohdan mukaisia arviomäärärahojen ylityksiä.

Kirjanpitoyksikön tilinpäätöksen liite 4: Peruutetut siirretyt määrärahat

Päälukon ja tilijaottelun numero ja nimi. Tilijaottelut eritellään myöntämisvuosittain.	Peruutettu	
	Tilijaottelu	Yhteensä
27. Puolustusministeriön hallinnonala		
Vuosi 2009		77 776,56
27.10.18.01	Puolustusvoimien materiaalin kehittäminen (PVKEH 2009) (EK)	28 185,30
27.10.18.25	Puolustusvoimien materiaalin kehittäminen (PVKEH 2007) (EK)	622,83
27.10.18.26	Tekninen tutkimus, tuotekehitys ja hankevalmistelu 2007 (TTK - PROTO 2007) (EK)	23553,76
27.10.18.27	Puolustusvoimien materiaalin kehittäminen (PVKEH 2008)	25414,67
Vuosi 2010		710 988,86
27.10.01.6.21	Helikopteripataljoonan suorituskyvyn ylläpito ja kehittäminen (HESKY) - tilausvaltuus (EK)	710 988,86
Päälukot yhteensä		
Vuosi 2009		788 765,42
Vuosi 2010		77 776,56
		710 988,86

Kirjanpitoyksikön tilinpäätöksen liite 5: Henkilöstökulujen erittely

	2011	2010
Henkilöstökulut	744 051 049,01	722 341 793,07
Palkat ja palkkiot	734 928 058,80	706 778 885,09
Tulosperusteiset erät	49 301,54	31 002,00
Lomapalkkavelan muutos	9 073 688,67	15 531 905,98
Henkilösivukulut	188 177 284,02	188 697 485,10
Eläkekulut	167 379 394,45	166 365 444,17
Muut henkilösivukulut	20 797 889,57	22 332 040,93
Yhteensä	932 228 333,03	911 039 278,17
Johdon palkat ja palkkiot, josta	4 639 332,37	6 841 243,25
- tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	25 197,30	42 709,30
Johto	4 709,55	5 760,00
Muu henkilöstö	20 487,75	36 949,30

Palkat ja palkkiot sisältävät palkkioita 2.510.885,02 euroa (2.994.131,63 euroa). Lisäksi palkat ja palkkiot sisältävät reserviläisille maksettuja palkkoja 7.553.918,80 euroa (6.168.514,65 euroa), asevelvollisille maksettuja päivärahoja 41.183.358,96 euroa (37.743.379,79 euroa) sekä kriisinhallintahenkilöstölle maksettuja päivärahoja 8.216.143,14 euroa (9.716.404,72 euroa).

Kirjanpitoyksikön tilinpäätöksen liite 6: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Omaisuusryhmä	Poisto- menetelmä	Poistoaika vuotta	Vuotuinen poisto % 1)	Jäännösarvo €tai %	Jäännösarvo €tai %
11. Aineettomat hyödykkeet					
Perustamis- ja järjestelymenot	Tasapoisto	5	20	0	0
Tutkimus- ja kehittämismenot	Tasapoisto	5	20	0	0
Ostetut atk-ohjelmistot	Tasapoisto	5	20	0	0
Patenttioikeudet	Tasapoisto	10	10	0	0
Tekijänoikeudet	Tasapoisto	10	10	0	0
Liittymismaksut	Tasapoisto	10	10	0	0
Muut aineettomat oikeudet	Tasapoisto	10	10	0	0
Itsevalmistetut atk-ohjelmat	Tasapoisto	5	20	0	0
Muut pitkävaikutteiset menot	Tasapoisto	5	20	0	0
Keskeneräiset aineettomat käyttöomaisuushankinnat	-	-	-	-	-
12. Aineelliset hyödykkeet					
Rakennukset	Tasapoisto	20	5	0	0
Rakennelmat	Tasapoisto	10	10	0	0
Muut rakenteet	Tasapoisto	10	10	0	0
Autot ja muut maajetäsvälineet	Tasapoisto	5	20	0	0
Laivat ja muut vesikuljetäsvälineet					
Alukset ja raskaat vesikuljetäsvälineet	Tasapoisto	15	6,7	0	0
Pienveneet ja kevyet vesikuljetäsvälineet	Tasapoisto	5	20	0	0
Lentokoneet ja muut ilmajetäsvälineet	Tasapoisto	20	5	0	0
Raskaat työkoneet (Käyttöaika yli 10 vuotta)	Tasapoisto	15	6,7	0	0
Kevyet työkoneet (Käyttöaika alle 10 vuotta)	Tasapoisto	10	10	0	0
Atk-laitteet ja niiden oheislaitteet	Tasapoisto	3	33,3	0	0
Toimistokoneet ja -laitteet	Tasapoisto	5	20	0	0
Puhelinkeskukset ja muut viestintälaitteet	Tasapoisto	5	20	0	0
Audiovisuaaliset koneet ja laitteet	Tasapoisto	5	20	0	0
Laboratoriolaitteet ja -kalusteet	Tasapoisto	10	10	0	0
Muut tutkimuslaitteet					
Mittalaitteet	Tasapoisto	5	20	0	0
Muut tutkimuslaitteet	Tasapoisto	10	10	0	0
Muut koneet ja laitteet					
Simulaattorit	Tasapoisto	20	5	0	0
Lennonvarmistuslaitteet	Tasapoisto	15	6,7	0	0
Muut koneet ja laitteet (Käyttöaika yli 5 vuotta)	Tasapoisto	10	10	0	0
Muut koneet ja laitteet (Käyttöaika alle 5 vuotta)	Tasapoisto	5	20	0	0
Asuinhuoneisto- ja toimistokalusteet	Tasapoisto	10	10	0	0
Muut kalusteet	Tasapoisto	10	10	0	0
Taide-esineet	-	-	-	-	-
Muut aineelliset hyödykkeet	Tasapoisto	10	10	0	0
Keskeneräiset aineelliset käyttöomaisuushankinnat	-	-	-	-	-
13. Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset					
Osuudet	-	-	-	-	-
Osakkeet	-	-	-	-	-

Hankinnasta aiheutuva meno kirjataan hankintatilikauden kuluksi, mikäli kyseessä on lyhytvaikutteinen hankinta. Mikäli kyseessä on pitkävaikutteinen tuotannon tekijä, niin sen hankintameno on valtion talousarviosta annetun asetuksen 66 g §:n mukaan aktivoitava luonteensa mukaisesti. Poistomenettelyssä noudatetaan Puolustusvoimissa seuraavia sääntöjä 1. Poistomenettelyn alarajana on yhden vuoden taloudellinen pitoaika. Tätä lyhyempivaikutteisemmat tuotannon tekijät kirjataan kokonaisuudessaan hankintatilikauden kuluksi. 2. Poistomenettelyn alarajana on 10.000 euron arvonnalisäveroton hankintameno. Tätä alhaisemmat tuotannon tekijöiden hankintamenot kirjataan kokonaisuudessa hankintatilikauden kuluksi.

Taide-esineiden osalta noudatetaan 10.000 euron aktivointirajaa. Tätä alhaisemmat taide-esineiden hankintamenot kirjataan kokonaisuudessa hankintatilikauden kuluksi. Osakkeiden ja osuuksien osalta ei noudateta 10.000 euron aktivointirajaa, vaan kaikki osakkeet ja osuudet aktivoidaan taseeseen riippumatta niiden hankintamenosta. Käyttöomaisuuden perusparannusmenoina käsitellään sellaiset menot, jotka lisäävät olennaisesti hyödykkeen tuotantokykyä. Tällaiset perusparannusmenot merkitään käyttöomaisuuden alkuperäisen hankintamenon lisäykseksi. Sellaiset perusparannusmenot, joilla ei lisätä käyttöomaisuuden tuotantokykyä kirjataan korjaus- ja kunnossapitomenoina suoraan hankintatilikauden kuluksi.

Käyttöomaisuuskohde pidetään käyttöomaisuuskirjanpidossa niin kauan kuin sen vaikutusaika jatkuu, vaikka sen koko hankintameno olisi jo kirjattu poistoina kuluksi. Omaisuuden ilmaisluovutuksen tai tuhoutumisen yhteydessä mahdollinen jäljellä oleva menojäännös poistetaan kokonaan. Myynnin yhteydessä tehdään viimeinen poisto omaisuuden viimeiseltä käyttökuukaudelta, jonka jälkeen jäljelle jäävä menojäännös kirjataan myyntivoittojen tai tappioiden tilin oikaisuksi.

Kirjanpitoyksikön tilinpäätöksen liite 7: Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

	Aineettomat hyödykkeet				Yhteensä	
	110. Perustamis- ja järjestelymenot	111. Tutkimus- ja kehittämismenot	112. Aineettomat oikeudet	114. Muut pitkävaikutteiset menot		119. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat
Hankintameno 1.1.2011	0,00	567 018,02	35 523 077,42	13 429 682,33	26 315 092,53	75 834 870,30
Lisäykset	0,00	72 855,00	1 954 416,45	0,00	2 271 164,39	4 298 435,84
Vähennykset	0,00	0,00	49 774,73	0,00	257 871,19	307 645,92
Hankintameno 31.12.2011	0,00	639 873,02	37 427 719,14	13 429 682,33	28 328 385,73	79 825 660,22
Kertyneet poistot 1.1.2011	0,00	379 398,72	19 494 006,95	10 942 935,48	0,00	30 816 341,15
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00	49 774,73	0,00	0,00	49 774,73
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	0,00	72 386,51	5 448 070,28	883 628,98	0,00	6 404 085,77
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2011	0,00	451 785,23	24 892 302,50	11 826 564,46	0,00	37 170 652,19
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2011	0,00	188 087,79	12 535 416,64	1 603 117,87	28 328 385,73	42 655 008,03

	Aineelliset hyödykkeet ja käyttöomaisuusarvopaperit				Yhteensä	
	122. - 124. Rakennukset, rakennelmat ja rakenteet	125. - 127. Koneet ja laitteet sekä kalusteet	128. Muut aineelliset hyödykkeet	129. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		130. Käyttöomaisuusarvopaperit
Hankintameno 1.1.2011	35 716 039,07	500 496 668,95	512 678,91	18 780 010,60	134 751,96	555 640 149,49
Lisäykset	5 819 727,45	40 746 830,47	0,00	12 419 091,16	0,00	58 985 649,08
Vähennykset	3 729 847,08	8 698 690,28	0,00	949 775,22	0,00	13 378 312,58
Hankintameno 31.12.2011	37 805 919,44	532 544 809,14	512 678,91	30 249 326,54	134 751,96	601 247 485,99
Kertyneet poistot 1.1.2011	16 338 967,43	341 913 689,40	185 501,01	0,00	0,00	358 438 157,84
Vähennysten kertyneet poistot	712 857,40	3 638 435,45	0,00	0,00	0,00	4 351 292,85
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	2 585 370,55	34 867 972,56	21 655,93	0,00	0,00	37 474 999,04
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	130 132,10	254 498,30	0,00	0,00	0,00	384 630,40
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2011	18 341 612,68	373 397 724,81	207 156,94	0,00	0,00	391 946 494,43
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2011	19 464 306,76	159 147 084,33	305 521,97	30 249 326,54	134 751,96	209 300 991,56

Kirjanpitoyksikön tilinpäätöksen liite 8: Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot	2011	2010	Muutos
Korot euromääräisistä saamisista	-585 123,61	598 102,82	-1 183 226,43
Korot valuuttamääräisistä saamisista	10 018,57	2 529,72	7 488,85
Emissio-, pääoma- ja kurssierot saamisista	-5 364,04	28 067,58	-33 431,62
Osingot	12 838,00	13 132,00	-294,00
Rahoitustuotot yhteensä	-567 631,08	641 832,12	-1 209 463,20
Rahoituskulut	2011	2010	Muutos
Korot euromääräisistä veloista	1 371 797,99	57 704,58	1 314 093,41
Korot valuuttamääräisistä veloista	919,82	99,62	820,20
Muut rahoituskulut	1 236,51	8 165,36	-6 928,85
Rahoituskulut yhteensä	1 373 954,32	65 969,56	1 307 984,76
Netto	-1 941 585,40	575 862,56	-2 517 447,96

Kirjanpitoyksikön tilinpäätöksen liite 9: Talousarviotaloudesta annetut lainat

Puolustusvoimat-kirjanpitoyksiköllä ei ole vuonna 2011 ollut talousarvioasetuksen 66 h §:n 9 kohdan mukaisia viraston tai laitoksen myöntämiä, varainhoitovuoden päättyessä voimassa olleita lainoja.

Kirjaintoyksikön tilinpäätöksen liite 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Käyttö- ja rahoitusomaisuusarvopaperit

	31.12.2011			31.12.2010			
	Kappale määrä	Markkina-arvo	Kirjaintoivoarvo	Myyntioikeuksien aloraja %	Saadut osingot	Markkina-arvo	Kirjaintoivoarvo
Julkisesti noteeraamattomat osakkeet ja osuudet	291	0,00	134 751,96	0,00	12 838,00	0,00	134 751,96
Ikaalisten - Parkanon Puhelin Oy	5		2 186,45		50,00		2 186,45
Kimito Telefon Ab	17		8 005,81				8 005,81
Kokkolan Puhelin Oy	4		1 614,60				1 614,60
Kontiolahden Jäähalli Oy	5		8 409,40				8 409,40
Kymen Puhelin Oy	27		9 990,27				9 990,27
Laitilan Puhelinosuuskunta	1		403,65				403,65
Lohjan Puhelin Oy (1)	-		0,00				0,00
Mikkelin Puhelinyhdistys	70		34 141,80		1 500,00		34 141,80
Pohjanmaan Puhelinosuuskunta	11		4 625,17		1 400,00		4 625,17
Pohjois-Hämeen Puhelin Oy A sarja	5		2 186,45				2 186,45
Pohjois-Hämeen Puhelin Oy B sarja	11		4 810,19				4 810,19
Turun Telelaitos	39		16 398,33				16 398,33
Vaasan Läämin Puhelin Oy	96		41 979,84		9 888,00		41 979,84
Julkisesti noteeraamattomat osakkeet ja osuudet	0		0,00	0,0	0,00		0,00
Osakkeet ja osuudet yhteensä			134 751,96	0,00	12 838,00		134 751,96

¹⁾ Siirretty valtiovarainministeriön asiakirjan 10/29/2006 - 13.11.2006 mukaisesti Valtiokonttorille.

Kirjaintoimintoyksikön tilinpäätöksen liite 11: Taseen rahoituserät ja velat

31.12.2011	Vaihtuvakorkoiset		Kiinteäkorkoiset		Yhteensä
	Alle 1 vuosi	Yli 1 - 5 vuotta	Alle 1 vuosi	Yli 1 - 5 vuotta	
Vastaavien rahoituserät					
Rahat, pankkisaamiset ja muut rahoitusvarat	0,00	0,00	159 724,04	0,00	159 724,04
Yhteensä	0,00	0,00	159 724,04	0,00	159 724,04
31.12.2011	Vaihtuvakorkoiset		Kiinteäkorkoiset		Yhteensä
	Alle 1 vuosi	Yli 1 - 5 vuotta	Alle 1 vuosi	Yli 1 - 5 vuotta	
Vastattavien rahoituserät					
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Kirjanpitoyksikön tilinpäätöksen liite 12: Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut**Myönnetyt takaukset ja takuut**

Puolustusvoimat-kirjanpitoyksiköllä ei ole vuonna 2011 ollut talousarvioasetuksen 66 h §:n 12 kohdan mukaisia myönnettyjä takauksia ja takuita.

Myönnetyt takaukset ja takuut valuutoittain

Puolustusvoimat-kirjanpitoyksiköllä ei ole vuonna 2011 ollut talousarvioasetuksen 66 h §:n 12 kohdan mukaisia myönnettyjä takauksia ja takuita valuutoittain.

Muut monivuotiset vastuut

Valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenoäärrärahat perusteella tehdyt tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset

Talousarvio-	Määräraha-	Määräraha-	Määräraha-	Määräraha-	Määräraha-	Määräraha-
menot 2011	tarve 2012	tarve 2013	tarve 2014	nyöhemmin	tarve	yhTEensä
144 338 040	224 552 300	229 364 060	235 514 060	0	689 430 420	
	0	70 150 400	70 150 400	0	210 451 200	
144 338 040	154 401 900	159 213 660	165 363 660	0	478 979 220	

Tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset yhteensä

Leijona Catering Oy, muonituspalvelut

Puolustusvoimien toimittajien ja alueiden vuokrasopimukset

Muulla kuin valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenoäärrärahat perusteella tehdyt sopimukset ja sitoumukset

Puolustusvoimat-kirjapitoyksiköllä ei ole vuonna 2011 ollut talousarvioasetuksen 66 h §:n 12 kohdan mukaisia muulla kuin valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenoäärrärahat perusteella tehtyjä sopimuksia ja sitoumuksia.

Kirjanpitoyksikön tilinpäätöksen liite 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Puolustusvoimat-kirjanpitoyksiköllä ei ole vuonna 2011 ollut talousarvioasetuksen 66 h §:n 13 kohdan rahastoituja varoja.

Kirjanpitoyksikön tilinpäätöksen liite 14: Taseeseen sisällytettömät rahastoidut varat

Nimi	Taseen	Taseen	Organisaation toiminta-alue tai varojen käyttötarkoitus
	loppusumma tai varojen määrä 31.12.2010	loppusumma tai varojen määrä 31.12.2009	
Kauppaneuvos Werner Hacklinin säätiö upseerikoulutuksen edistämiseksi	848 134,43	716 473,82	Säätiön tarkoituksena on edistää kyyvykkäiden suomen upseereiden mahdollisuuksia tehdä ja seurata sotatieteellistä tutkimusta.
Maanpuolustuksen aloitesäätiö	466 258,24	446 233,03	Säätiön tarkoituksena on edistää Suomen puolustusvoimissa toimivien ihmisten, aloitteellisuutta, innovatiivisuutta, ja luovuutta sekä tehtävissään sekä tehtävissään että yleisten sotatieteisen, erityisesti sotateknikan, johtamiskulttuurin, hallinnon, pedagogiikan ja sotilassosiologian aloilla.
Puolustusvoimien tukisäätiö			Säätiön tarkoituksena on tukea maanpuolustustyötä ja maanpuolustustahtoa kohottavaa toimintaa sekä tehdä puolustusvoimat tunnetuksi yhteiskunnassamme. (Vuoden 2009 ja 2010 tilinpäätösietoa ei ole saatavilla).
Merisotakoulun tukisäätiö	136 310,69	120 047,62	Edistää merivoimien ja meripuolustuksen hyväksi tehtävää koulutus-, kasvatusta-, opetus- ja tutkimustyötä sekä julkaisu- ja tutkimusta Merisotakoulun piirissä.
Ilmavoimien kantahenkilökunnan avustussäätiö	294 573,68	291 930,42	Avustaa lähiomaisia ilmavoimissa palkattuna olevan tai ilmavoimien virkaan tai toimeen koulutettavana olevan oppilaan kuolemantapauksen yhteydessä.
Ilmavoimien Lapinmaja-Säätiö	113 834,30	96 172,03	Edistää ilmavoimien lentävän henkilöstön erämaaoiloissa tapahtuvaa pelastautumiskoulutusta ylläpitämällä ja kehittämällä säädekirjassa mainittua pelastautumisharjoitustukikohtaa.
Bertil Ösbon muutopalkintorahasto	1 350,34	1 169,86	Ilmavoimien esikunnalla on hallinnoitavanaan ruotsalaisen Bertil Ösbon 6.3.1996 Suomen Ilmavoimille lahjoittaman muistopalkintorahasto. Muistopalkinto ja stipendi luovutetaan Ilmavoimien komentajan tekemän päätöksen perusteella. Rahaston tilin saldo vuonna 2011 oli 12176,46 SEK (1350,17 EUR/ keskipäivä 30.12.2011)
Viesti- ja Sähkötekniikan Koulun stipendirahasto	6 348,93	8 670,30	Stipendirahaston tarkoituksena on jakaa stipendejä, apurahoja ja palkkioita kurssien oppilaille ja henkilökunnalle.
Opistoupseerikoulutuksen tukisäätiö		67 014,67	Säätiön tarkoituksena on tukea opistoupseerikoulutusta edistävää opiskelua-, ja opetus-, tutkimus- ja kehittämistyötä Maasotakoulussa ja sen ohjaamisessa opistoupseerikoulutusta antavissa oppilaitoksissa. Säätiö voi tukea yksityisiä henkilöitä ja yhteisöjä jotka ovat merkittävällä tavalla toimineet opistoupseerikoulutusta ja maanpuolustusta edistävällä tavalla.
Tykistöskoulun tukisäätiö	160 885,80	152 267,60	Tukea maanpuolustustyötä ja sen piirissä erityisesti Tykistöskoulussa tapahtuvaa tykistöllisiä tietoja ja taitoja edistävää opiskelua sekä opetus-, tutkimus ja kehittämistyötä ja julkaisu- ja tutkimusta sekä aselajin perinteiden säilyttämistä ja vaalimista.

Taseen loppusummina on esitetty kaksi viimeisintä vahvistettua tilinpäätöstä.

Kirjanpitoyksikön tilinpäätöksen liite 15: Velan muutokset

Puolustusvoimat-kirjanpitoyksiköllä ei ole vuonna 2011 ollut talousarvioasetuksen 66 h §:n 15 kohdan mukaisia velan muutoksia.

Kirjanpitoyksikön tilinpäätöksen liite 16: Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Puolustusvoimat-kirjanpitoyksiköllä ei ole vuonna 2011 ollut talousarvioasetuksen 66 h §:n 15 kohdan mukaista velan maturiteettijakautumaa ja duraatiota.

Kirjanpitoyksikön tilinpäätöksen liite 17: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Puolustusvoimissa otettiin käyttöön vuonna 2008 toimeenpannun PVSAP KEH – järjestelmäajennushankkeen toteuttamana uudet SAP:n ja Logican tuotteisiin perustuvat henkilöstöhallinnon järjestelmät asteittain vuoden 2011 aikana, jolloin käytössä olleesta HEHATI-järjestelmästä luovuttiin. Lisäksi varusmiesten päivärahojen maksuperustetietoja tuottavasta VARTTI-järjestelmästä luovuttiin heinäkuun 2011 saapumiserästä lukien. Käyttöönnotot aiheuttivat kirjanpitoon merkittävän määrän ongelmia, joiden selvittelyyn jouduttiin sitomaan runsaasti taloushallinnon resursseja vuoden 2011 lopulla. Järjestelmän tuottamat kirjanpidon tiedot täsmäytettiin ja korjattiin vuoden loppuun mennessä.

Tilikauden aikana otettiin PVSAP KEH –järjestelmäajennushankkeessa SAP:n uuden pääkirjan toiminnallisuus, jota hyödynnetään taloushallinto-organisaation mukaisten jaoteltujen tilinpäätöslaskelmien laatimisessa ja tase-erien kohdentamisessa vastaavalla tavalla.

ALLEKIRJOITUKSET

Puolustusvoimat -kirjanpitoyksikön tilinpäätös on hyväksytty.

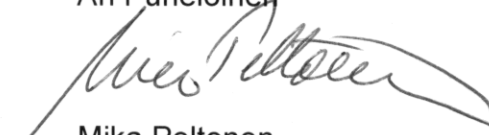
Helsingissä 13. maaliskuuta 2012

Puolustusvoimain komentaja
Kenraali

Ari Puheloinen

Pääesikunnan päällikön sijainen
Kenraaliluutnantti

Mika Peltonen

Valtiontalouden tarkastusvirasto on tarkastanut tämän tilinpäätöksen ja tarkastuksesta on annettu tilintarkastuskertomus.

Helsingissä . .2012